Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT — פרייז 20 גראשען — הײַנט 8 זייטען.

נייער פאָלקסבלאַט

אומפּאַרטייאישע פּאָליטיש-געזעלשאַפטליכע טאָג-צייטונג

Nr. 195	Łódź, Sroda 21 sierpnia 1929 r.	זיבעטער יאהרגאנג	לאדז, מיטוואָך, טו מנחם אב תרפ"ט	№ 195

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 24-71. | אדרעס פון רעדאַקציע און אדמיניסטראַציע: לאדז, פּיעטריקאָווער 21, טעל. 24-71

בלוטיגע אנפאלען פון אראבער אויף יודען

יודען שטעלען א שטארקען ווידערשטאנד. — פיל פערוואונדעטע

אין גאנץ ארץ-ישראל געהט א געוואלדיגע העצע פון אראבער געגען יודען

לאָנדאָן, 20. (יט"א טעלעגראַפיש) פון ירושלים איז מען מודיע וועגען פסדרדיגע ווייטערע צוזאַמענשטויסען צווישען יודען און אַראַבער. די שטימונג איז אַן'אויסערגעוועהנליכע געדייצטע.

שבת באַכמיטאָג האָבען זיך גרופּען אַראַבער פערזאַמעלט אין ירושלים און געשאָסען אויף די פערבייגעהענדיגע יודען, צום גליק האָבען זיי קיינעם נישט געטראָפען. די אַראַבער האָבען אויך געוואָרפען שטיינער אויף די יודען. אויפ'ן הר הצופים האָט איין שטיין געטראָפען אַ יודיש יונגעל, וועלכער איז פערוואונדעט געוואָרען.

אומעטום האָבען די יודען געשטעלט די אַראַבער אַ העפטיגען ווידערשטאַנד, אַזוי אַז מעהרערע אַראַבער זענען פערוואונדעט געוואָרען. עס זענען פערהאַן פון ביידע צדדים 20 לייכט און שווער פערוואונדעטע.

זונטאָג האָבען זיך די אַנפאַלען פון די אַראַבער אויף די יודען ווידערהאָלט. די אַראַבער האָבען געוואָרפען שטיינער אין די יודישע הייזער, און צ. אַ. אויסגעזעצט די שויבען אין דער ישיבה תורת חיים.

ביי איינינע קלענערע צוזאַמענשטויסען זענען געוועזען עטליכע פערוואונדעטע.

ירושלים, 20. (יט"א טעלעגראַפיש) די שטימונג אין א"י איז אויסערגעוועהנליך געדייצט. אין די דערפער קומען פאָר פערזאַמלונגען פון די פעלאַכען, אויף וועלכע עס טרעטען אַרויס אַגיטאַטאָרען מיט העצ־רעדעס געגען די יודען. אין די מעטשעטען ווערען אָפּגעהאַלטען מיטונגען, אויף וועלכע עס טרעטען אַרויס רעדנער פון די אַראַבישע יונגער־קלובען און רייצען געגען יודען. די אַראַבישע פּרעסע איז פול מיט גיפט געגען דער יודישער בעפעלקערונג.

די אַראַבער ווערען גערופען צו בעפאַלען די יודישע פאָרשטעט פון ירושלים, אין צוזאַמענהאַנג מיט דער העצע האָבען די אַראַבישע אַרבייטער, וועלכע זענען בעשעפטיגט אין יודישע אונטערנעהמונגען, מורא צו קומען צו דער אַרבייט.

לאָנדאָן, 20. (יט"א טעלעגראַפיש) קאָלאָנעלקיש האָט מיטגעטיילט דעם פאָרשטעהער פון יט"א פאָלגענדעס: פון גאַנץ אויטאָריטעטע קוועלען האָט מען איהם איבערגעגעבען, אַז די ענגלישע רעגירונג איז גרייט צו מאַכען אַ סוף צו דער העצע אַרום כותל מערבי. די קינפטיגע וואָך קומט קיין ארץ ישראל דער הויך־קאָמיסאַר סער טשענסעלאָר.

פוילישער אימפּאָרט און עקספּאָרט

וואַרשא, 20 (טעלעפאָניש).

לויט פּראָוויזאָרישע אויסרעכנונגען האָט דער ווערט פון דעם אימפּאָרט קיין פּוילען, אין חודש יולי בעטראָפען אַנ'ערך 266,400,000 זלאָטעס, און דער עקספּאָרט — אַנ'ערך 276,800,000 זלאָטעס.

די מלחמה אויפ'ן ווייטען מזרח

בלוטיגע קאמפען אויף דער כינעזיש-רוסישער גרעניץ

מאָסקווע, 20. פון בלאַגאָוועשטשענסק מעלדעט מען, אַז כינעזישע מיליטער מיט ווייס־גוואַרדיסטען האָבען געשאָסען אין אַ סאָוויעטישער שיף, וועלכע האָט געשוואומען אין 150 קלמ. אויף צפון מזרח פון בלאַגאָוועשטשענסק.

אין דער זעלבער געגענד און אין דער געגענד פון דער אָזערא האַנקאַ און סטאַנציע פּאָגראַניטשנאַיאַ שיסען די כינעזער אין די סאָוויעטישע אָפּטיילונגען און אין דער פרידליכער בעפעלקערונג.

יעדער פּרובע מצד די כינעזער אַריינצודרינגען אויף דעם סאָוויעטישען טעריטאָריום טרעפט אָן אויף אַ דעצידירטע ווידערשטאַנד פון די רויטע אַרמעע.

ניו יאָרק, 20. (ספּ. טעל.) כינעזישע אָפּטיילונגען בינדען אָן אַ קאָנטאַקט מיט די געגנער און אַ סך פונקטען איז געקומען צו צוזאַמענשטויסען.

ספּעציעל בלוטיגע קאַמפען זענען פאָרגעקומען אין דער געגענד טשונג־ניך־שיען, וועלכע איז עטליכע מאָל איבערגעגאַנגען פון האַנד צו האַנד.

צום סוף איז געלונגען די כינעזישע אָפּטיילונגען צו פערהאַלטען די ראָזיגע פּאָזיציע, און דערביי, ווי עס מעלדעט דער אַמטליכער כינעזישער קאָמוניקאַט, איז אַ סאָוויעטישע קאַוואַלעריע אָפּטיילונג אויס געקוילעט געוואָרען ביז צו איינעם.

סאוויעטישע מיליטער אריבער דעם טייך אמור

לאָנדאָן, 20. (אטע) לויט ידיעות פון אַמעריקאַנישען קאָנסול אין כאַרבין האָט דאָס כינעזישע מיליטער אויף אַ סך ערטער אויף דער גרעניץ זיך צוריקגעצויגען. דאָס סאָוויעטישע מיליטער איז אויף איינינע ערטער אַריבער דעם טייך אַמור און פערנומען כינעזיש געביט.

כינעזער פערנומען ניקאלאיעווסק

ניו־יאָרק, 20. (אטע) פון מוקדען מעלדעט מען, אַז ראָסכינעזישע מיליטער האָט פערנומען די שטאָט ניקאָלאַיעווסק אויף דער כינעזישער גרעניץ

Dr. med. **H. Lubicz**

צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 32-41

צוריקגעקעהרט.

ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און מענער־שוואַכע קראַנקהייטען. היילונג מיט קוואַרץ־לאַמפּען (האַר־אויספאַל)

נעמט אָן פון 8–10 און פון 5–8 אָוונד

צו די דראשקאזשעס ה"ה

פאָהרענדיג פון רוג ציגעל־גאַס ביז באַלוטער מאַרק, האָב איך איבערגעלאָזט אויף די דראָזשקע אַ פוטער־קראַגען, וואָס האָט פאַר יענעם קיין גרויסען ווערט און איך בין גרייט יענעם צו בעלוינען וויפיל דער קראַגען איז ווערט. אָפּצוגעבען וואָלטשאַנסקאַ 57, פּראַלניע "אַוועניום".

8775

בשורה טובה

לכל אנשי יודעי נגן שיבואו לשמוע אל הרנה ואל התפלה.

דער בעוואוסטער **„באר ווארשאווסקי"**

נאוואמיעסקא 19, טעל. 23-63

טיילט מיט, אַז יעדען אָוונד ווערט געגעבען פאַרלעפאַן־קאָנצערט פון די נייעסטע אָנגעקומענע וואונדערבאַרע פּליטען פון די נייעסטע קאָמפּאָזיציעס תפלות כל השנה פון די גרעסטע וועלט־חזנים ראָזענבלאַט, סיראָטא, קוואַרטין, הערשמאַן, קוסעוויצקי, האַגי, בערמאַן א.אַ. זאָווי פון די גרעסטע אָפּערן־זינגערס.

דער „באַר וואַרשאַווסקי" גיט אַרויס טעגליך ערשטקלאַסיגע שטאַקהאָפּטע מיטאָגען און אָווענדברויטען מילכיגע און פליישיגע, ווי אויך דאָס גוטע פּיינע גלעזל טעה, קאַווע, מילך, ווי אויך דאָס בעסטע ביער. שבת ווערט אָבגעשיקט אַלע סאָרטען פעסליך ביער אַהיים. מיט אכטונג קאָנצערט פריי!

אינהאַבער **נתן פארבער**

„באַר וואַרשאַווסקי", נאַוואָמיעסקאַ 19, אין הויף. טעל. 23-63.

8764

צו דער פערלאָבונג פון אונזער פריינדין

פרל. **נאַדזיאַ פעלדבלום**

מיט ה' **מאיר דונאַיעץ**

ווינשען מיר אַ הארציגען מזל־טוב און אַ גליקליכע צוקונפט.

בראַניאַ פרענק

און יאַקוב צוקערמאַן

8770

פיל נחת און מזל־טוב ווינש איך מיין קוזין

יחיאל בעלעמער און פרוי (פּאַריז)

צום געבורט פון זייער געליבט טעכטערל וועלכע איך ווינש אַ גליקליכע דערציהונג.

שמואל בעלעמער.

אַלעקסאַנדער, אין אויגוסט 1929.

י. ס. ד. א. פּ. „פּועלי־ציון", לאָדזשער אָרגאַניזאַציע.

זאל פילהארמאניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20

שבת, דעם 24־טן ד. ח., פּינקטליך 10 אַ זייגער פרי קומט פאָר

אפיציעלליכער קבלת־פנים

לכבוד דעם צוריקקומען פון חבר **זרבבל** פון אַמעריקע קיין פּוילען.

— פּראָגראַם: —

1) דערעפענונג, 2) באַגריסונגען, 3) רעפעראַט פון ח' זרבבל א. ד. ט. **„פון אטלאנטיק ביז פּאַסיפיק"**.

בילעטען פון 50 גר. שוין צו בעקומען אין געזעלשאַפט אָוונט־קורסען פאַר אַרבעטער, זגערזשער 17, פרייטאָג נאָכמיטאָג און שבת פרי־ביי דער קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

לאָדזשער קאָמיטעט פון „פּועלי־ציון".

נאָך לאַנגע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטאָרבען אין עלטער פון 59 יאָהר מיין ליבע פרוי, אונזער טייערע מוטער, שוויגערמוטער, גרויסמוטער, שוועסטער און שוועגעריז

ג. ע. דאבע עלקע אשת ר' שלום נ"י מעלניק

(געבוירענע קרוקאָווסקאַ)

די לויה וועט פאָרקומען היינט, מיטוואָך, דעם 21־טען אויגוסט 1929, 12 אַ זייגער בייטאָג פון טרויער־הויז פּאָלודניאָוואַ 23.

וועגען וואָס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

יוד. טעקסטיל-פאבריק געעפענט אין באברויסק

געוועזענע נעפּליט ווערען אַקציאָנערען פון דער דאָזיגער פאַבריק

מ אָ ס ק ו ו ע, (י.ט.א.) פון באָברויסק ווערט מיטגעטיילט, אַז דאָרט איז פאָרגעקומען די עפע-נונג פון דער ערשטער יודישער טעקסטיל-פאַבריק. די פאַבריק איז געגרינדעט געוואָרען אויף אַק-ציעס, וואָס געהערען צו 60 געוועזענע יודישע נעפּליט.

די דאָזיגע 60 נעפּליט וועלען איצט לויט אַ פערשטענדיגונג מיט דער רעגירונג אַנערקענט ווערען אַלס בעלי-מלאכות און וועלען בעקומען פולשטענדיגע בירגערליכע רעכט צוגלייך מיט די אַרבייטער און האַנדווערקער. די רעגירונג האָט פאַר דער פאַבריק געגעבען אַ געביידע און דער „אָרט" האָט געהאָלפען צו בעזאָרגען די פאַבריק מיט נויטיגע מאַשינען.

די באָברויסקער לאַנדסמאַנשאַפט אין ניו-יאָרק האָט געקויפט אין דער פאַבריק אַקציעס אויף אַ סומע פון 2500 דאָלאַר. די דאָזיגע סומע וועט אין 5 יאָהר אַרום דאַרפען אויסגעצאָהלט ווערען דורך דער פאַבריק דעם „אָרט", כדי צו בויען נייע יודישע אינדוסטריעלע אונטערנעה-מונגען אין שטאַט.

דער עקספּערימענט פון דער יודישער טעק-סטיל-פאַבריק איז דער געשפּרעך פון טאָג אין באָברויסק. איצט גרייט מען זיך דאָרט צו בויען אויף די זעלבע יסודות אַ צווייטע יודישע פאַ-בריק אויף וועלכער 150 יודען זאָלען קענען אַרבייטען און בעקומען געזעצליכע רעכט. די צווייטע פאַבריק וועט זיין א שיך-פאַבריק.

דער „אָרט" וואָס איז פאַראינטערעסירט אין אינדוסטריאַליזירען די יודען, פון ראַטען-פאַר-באַנד, האָט איצט גענומען אויף זיך ברייט צו ענטוויקלען דעם פּלאַן פון בויען קאָאָפּעראַטיווע יודישע פאַבריקען אין אַ רייהע שטעט און שטעט-לעך פון אוקראַינע און ווייסרוסלאַנד. אין דעם שטעטעל שטשעדרין, ווייסרוסלאַנד, ווערט איצט געבויט אַ יודישע קאָאָפּעראַטיווע פאַבריק פון קראָכמאַל.

אַ גרויסע יודישע פאַבריק פון וואַנד-זייגערס ווערט איצט געפּלאַנט אין יעליסאַוועטגראַד. דער „אָרט" אין מאָסקווא האָט אויסגעאַרבייט אַלע איינצעלהייטען וועגען דער בויאונג פון דער דאָזיגער פאַבריק. די יעליסאַוועטגראַדער לאַנדס-מאַנשאַפט אין ניו-יאָרק וועט קויפען אַקציעס אין דער דאָזיגער פאַבריק אויף אַ סומע פון 10.000 דאָלאַר.

אַ זעהר אינטערעסאַנטער פאָרשלאַג איז אָנגעקומען פון ניו-יאָרק פון דעם דאָרטיגען יודישען פּאַפּיר-מאַגנאַט ס. נילמאַן. נילמאַן, וואָס איז אין אַמעריקא בעקאַנט אַלס דער „קעניג פון דער פּאַפּיר-אינדוסטריע" האָט פאָרגעלעגט צו פינאַנסירען יעדעס יאָהר מיט פינף טויזענד אַמע-ריקאַנער דאָלאַר אַ יודישע פּאַפּיר-פאַבריק, אויב מען וועט די דאָזיגע פאַבריק אויסבויען אין טעאָפּיל, וואָלין, וואו דער יודישער מאַגנאַט איז געבוירען געוואָרען.

וויזעס קיין אַמעריקא

וועלען בעקומען געוויסע קאַטעגאָר-יעס יודישע פרויען

וו אַ ר ש אַ, 20 (טעלעפאָניש דורך י. ט. א.) לויט דער איניציאַטיווע פון אַמעריקאַנער רב גלאַזער האָט דער אַמעריקאַנער אַמבאַסאַדאָר סטעטסאָן אויפגענומען אַ דעלעגאַציע פון ראַבי-נאַט און דעם וויצע-פּאָרזיצענדען פון דער יודי-שער קהלה. אין אַ לענגערן געשפּרעך זענען אַרומ-גערעדט געוואָרען פערשידענע עמיגראַציע-ענינים. ס'איז געקומען צו פערשטענדיגונג, אַז פרויען, וועלכע דאַרפען בעקומען חליצה אין אַמעריקא, אָדער עגונות, וואָס דאַרפען בעקומען אין אַמערי-קאַ אַ גט, וועלען לויט אַ בעשייניגונג פון ראַבי-נאַט אָדער אַגודת-הרבנים, בעקומען אונגעשטערט וויזעס.

יודישער יונגערמאַן שענדעט קברים און מצבות

אויפ'ן טשערנאָוויצער בית-עולם

ט ש ע ר נ אָ וו י ץ, (י. ט. א.) זייט אַ לענגע-רער צייט, זענען אויף דעם טשערנאָוויצער בית-עלמין דעמאָלירט געוואָרען פיל מצבות. די פער-וואַלטונג פון בית-עולם האָט נישט געקענט כאַפּען דעם פערברעכער און געמאָלדען וועגען דעם דער פּאָליציי.

די טעג האָט זיך דער פּאָליציי איינגעגעבען צו כאַפּען דעם מצבות שענדער ביי דער אַרבייט און איהם צו אַרעסטירען.

דער אַרעסטירטער יוסף שוואַרצמאַן, 18 יאָהר אַלט, וויל נישט אָנגעבען די סיבה פון זיין מאַט.

גראַף בראַניצקי בעקומט נישט קיין גראָשען

פאַר דעם טעפּיך, וואָס די רעגירונג האָט ביי איהם אָפּגעקויפט

וואַרשאַ, 20 (טעלעפאָניש).

נעכטען האָט דער פאָרשטעהער פון גראַף בראַניצקי בעקומען אין דער וואָיעוואָדשאַפט אַ טשעק אויף 865,000 זלאָטעס אין דער פינאַנץ-קאַסע פאַר'ן סאָביעסקי'ס טעפּיך.

ווען דער פאָרשטעהער איז געקומען אין קאַ-סע, האָט מען איהם ערקלערט, אַז קיין געלד וועט ער נישט בעקומען, ווייל אויף אַזאַ סומע איז אַרויפ-געלעגט אַן אַרעסט פאַר פערלעגענע שטייערן.

ווי מיר דערוויסען זיך, איז אין אָפּמאַך מיט וואַהראַם איזביריאַם, דעם פאָרשטעהער פון'ם מיל-יאָנער קאַלאַנס גילבענקיאַן — פערהאַן אַ פּונקט, לויט וועלכען גראַף בראַניצקי דאַרף בעצאָהלען 10 פּראָצענט פון דער סומע, פאַר וועלכער עס איז פערקויפט דער טעפּיך ה. ה. 2000 פונט שטערלינג עטשערינגונג, אויב די טראַנזאַקציע זאָל צוליב עפּעס אַ סיבה נישט צושטענדקומען.

עס ווייזט אויס, אַז ביי דער טראַנזאַקציע האָט דער גראַף קיין גוט געשעפט נישט געמאַכט.

שרפה אויף א גרויסער ים-שיף

פ אַ ר י ז, (ספּ. טעל.) נעכטען איז אָווענר איז אויסגעבראָכען אַ שרפה אויף דער גרויסער טראַנסאַטלאַנטישער שיף „פּאַריז" אין פּאָרט האַוור.

דאָס פייער איז ענטשטאַנען אין איינער פון די קאַבינעס און זיך באַלד אַריבערגעוואָרפען אויף די סאַלאָנען פון ערשטען קלאַס, אין דער צענטראַל-האַלע און אין די ביוראָס. אין איין רגע איז די גאַנ-צע שיף געשטאַנען אין פלאַמען.

די אַקציע אָפּצוהיטען דאָס פייער האָט גע-דויערט עטליכע שעה. דער היזק איז גרויס.

פּרעמיער וויטאָלסקי אַרויס-געפאָהרען קיין דרוזגעניק

וואַרשאַ, 20 (טעלעפאָניש).

היינט אין אָוונט איז דער פּרעמיער שוויטאַל-סקי, אין דער בעגלייטונג פון קאַפּיטאַן באָושעצקי, אַרויסגעפאָהרען קיין דרוזקעניק, כדי צו פערשטענ-דיגען זיך מיט'ן מאַרשאַל פּילסודסקי וועגען אַ רייה מלוכה-ענינים.

ערשט נאָכ'ן צוריקקומען פון פּרעמיער, ווע-לען ווערען צוזאַמענגערופען זיצונגען פון מיניס-טער-ראַט און פון עקאָנאָמישען קאָמיטעט.

מאַרשאַל פּילסודסקי אָפּגע-פאָהרען קיין דרוזגעניק

ווילנע, 20 (טעלעפאָניש).

נאָך 16 שעה פערברענגען אין ווילנע, איז דער מאַרשאַל פּילסודסקי אַרויסגעפאָהרען היינט 10 אינדערפריה מיט אַן אויטאָ קיין דרוזקעניק.

א בלוט-בלבול פון א וואַרשא-ווער אָוונד-צייטונג

וואַרשאַ, 20 (טעלעפאָניש).

אין דעם היינטיגען „קוריער וואַרשאַווסקי" איז אָפּגעדרוקט באַריכות אַ ידיעה וועגען דעם, אַז אין פעטריקאָוו האָבען יודען דערהרג'עט אַ קריסט.

ווי בעקאַנט, איז דאָזיגע ידיעה אַ פערלעמטער-טע, און לויט ווי בשעתו איז פעסטגעשטעלט גע-וואָרען, האָט זיך עס גע'האַנדעלט וועגען אַ פשוט'ען בלוטיגען געשלעג צווישען גנבים און מעסער-שטעכער, בעת וועלכען איינער פון די פערשוינען איז דערהרג'עט געוואָרען.

משמעות, אַז די צייטונג האָט די כוונה מיט׳ן בלוט-בלבול צו אַרויסרופען אונרוהען אין געוויסע קרייזען.

לואי ליפּסקי און דר. סטיפען ווייז

וועגען דער בעדייטונג פון דער געשלאָסענער אגענץ-בעסיע

ציריך, (יט״א) אין אַ געשפּרעך מיט'ן פאָר-שטעהער פון דער יודישער טעלעגראַפען-אַגענטור האָבען זיך דער אָפיציעלער און דער אָפּאָזיציאָנע-לער פיהרער פון די אַמעריקאַנער ציוניסטען, לואי ליפּסקי און ד״ר סטעפען ווייז אַרויסגעזאָגט וועגען דער בעדייטונג פון דער נאָר-וואָס געשלאָסענער סעסיע פון דער יודישער אַגענץ.

דער פאָרזיצער פון דער ציוניסטישער אָרגאַ-ניזאַציע אין די פעראייניגטע שטאַטען לואי ליפּסקי האָט ערקלערט: אין יודישען לעבען אויף דער גאַנצער וועלט קאָן מען בעמערקען 2 הויפּט-שטרעמונגען, איין שטרעמונג ווירמעט זיך פולשטענ-דיג דער פעסטיגונג פון יודישען לעבען אין גלות, די אַנדערע גיט זיך אָפּ מיט דער אויפלעבונג פון אַ יודישען צענטער אין ארץ־ישראל. די ערשטע שטרעמונג בעזיצט פיל גערולה, קאַלטבלוטיגקייט און איבערלעגונג, די צווייטע ראַנגען בעזיצט פיל רעבייסטקייט, ריקזיכטסלאָזיקייט און געוויסע סמנים פון אונאָרדנונג, וואָס זענען כאַראַקטעריסטיש פאַר'ן שאַפערן גייסט.

אויף דער ערשטער סעסיע פון דער „יודישע אַגענץ" האָבען זיך ביידע ריכטונגען אָנגעהויבען צונויפצושמעלצען: די פאַרבען זענען נאָך דערווייל פערשידען, די טעמפּעראַמענטען זונדערען זיך אָפּ, אָבער אַלע זענען שוין געקומען צו דער איבערצייגונג, דאָס כדי צו שאַפען דעם יודישען צענטער זע-נען נויטיג די איינגעשאַפטען פון ביידע צדדים. בלי ספק וועלען זיך די פאַרבען מיט דער צייט צונויפ-גיסען אין דער שטרעבונג צום געמיינזאַמען אידעאַל. עס דאַרף אויסגעדריקט ווערען פיל אַנערקענונג די נישט-ציוניסטען, וועלכע האָבען פיל מיטגעווירקט ביי דער ראָזיגער פעראייניגונג.

ד״ר סטעפען ווייז האָט אויף אַ פאָלגענדען אופן מאָטיווירט זיין שטעלונג צו דער „יודישער אַגענץ": די גרופּע ראַדיקאַלע ציוניסטען, צו וועל-כער איך געהער, הגם נישט מיט אַלע פּרטים פון איהר פּראָגראַם בין איך מסכים, האָט פאָרגעלעגט מיר אַריינצוטרעטען אין דער אַגענץ אַלס איהר פאָר-שטעהער. איך האָב זיך אָבער אָפּגעזאָגט דאָס צו טון צוליב פאָלגענדע מאָטיוען:

אַרויסרוקענדיג מיינע בעוואָרענישען בנוגע דער יודישער אַגענץ אין משך פון די לעצטע פאָר יאָהר, פלעג איך אַלע מאָל קלאָהר פעסטשטעלען, דאָס איך וועל פערנעהמען אַ פּאָזיטיווע שטעלונג צו דער אַגענץ, אויב עס וועלען ערטיילט ווערען געוויסע גאַראַנטיעס, וואָס זאָלען זיכערען די ציו-ניסטישע גרונד-פּרינציפּען פון דער בעוועגונג. אונטערן דרוק פון דער לייטונג האָט דער קאָנגרעס, וועלכער אי זאייגענטליך געווען פריי בלויז צו ראַ-טיפיצירען, אָבער נישט אָפּצוּוואַרפען דעם אָפּמאַך, נישט דורכגעפיהרט קיין גאַראַנטיע. נאָך מעהר, עס איז אָפּגעוואָרפען געוואָרען דער פאָרשלאַג וועגען אַ בינדענדען וואַ־ום פאַר אַלע ציוניסטישע פאָר-שטעהער אין דער אַגענץ. אין אַזעלכע בעדינגונגען האָב איך געהאַלטען פאַר אונמעגליך אַריינצוטרע-טען אין דער אַגענץ. דאָס וואָלט געשטאַנען אין סתירה מיט מיין ציוניסטישען געוויסען.

איך גלויב — האָט ווייטער ערקלערט ד״ר ווייז — אַז די אַגענץ וועט ערפיהלען די האָפנונג פון די, וואָס האָבען איהר איניציאירט און פעסטי-גט. וואָס שייך מיר, האָב איך מורא נישט נאָר דערפאַר, וואָס די ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע האָט נישט בעקומען קיין רעכט פון אַנדערצולאָזען די אַגענץ, נאָר איך האָב מורא, דאָס די אַגענץ איז בכח צו דערברענגען די ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע — די פערקערפּערונג פון דעמאָקראַטישען אידעאַל אין יודישען לעבען — צו אַ מצב פון צופאַלונג און אונטערגאַנג. זאָל שוין די אַגענץ בלייבען אין די הענד פון די, וואָס גלויבען זי אויסצונוצען אַלס אינס-טרומענט פון ארץ־ישראל־אויפבוי. מיר טיילען נישט דעם דאָזיגען גלויבען. דאָס נישט אַריינטרעטען אין דער אַגענץ בעדייט בשום אופן נישט קיין שום אָפּגרענצונג פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע. עס בלייבט נאָר מעגליך די אַרבייט פאַר'ן יודישן נאַציאָנאַל־פאָנד און אַנדערע ציוניסטישע אינסטי-טוציעס פון גרויסער וויכטיגקייט, וועלכע פערנעה-מען אַ בעדייטענדען אָרט אין דער אויפבוי־אַרבייט פון ארץ־ישראל, האָט פערענדיגט זיינע ערקלערו-נגען ראַבי ד״ר סטעפען ווייז.

די בעשלוסן פון ראַט פאַר יודישע מינדערהייטס-רעכט אין ציריך

די דעפּעשע צום ליטווישען פּרעמיער וואַלדעמאַראַס וועגען די יודישע פּאָגראָמען

צ י ר י ך (י.ט.אַ.) די עקזעקוטיווע פון „ראַט פאַר יודישע מינדערהייטס-רעכט", וואָס האָלט איצט דאָ אָפּ, ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט, איהרע בעראַטונגען האָט אָנגענומען אַ רייה בע-שלוסען אין צוזאַמענהאַנג מיט דער לאַגע פון די יודען אין פערשידענע לענדער.

די עקזעקוטיווע האָט אַרויסגעשיקט צום ליט-ווישען מלוכה-פּרעזידענט און צום פּרעמיער-מיניסטער וואַלדעמאַראַס אַ דעפּעשע אונטערגע-שריבען דורך לעאָ מאָצקין, נחום סאָקאָלאָוו און סטיפען ווייז, וועלכע לויטעט: מיט שמערץ און שרעק האָבען מיר אויפגענומען די ידיעה וועגען די אַנטי יודישע עקסצעסען אין ליטע. מיר זענען פעסט איבערצייגט, דאָס איהר, אַלס שעפער פון מאַניפעסט וועגען דער יודישער אויטאָנאָמיע אין ליטע, וועט אָנווענדען אַלע ווירקזאַמע מיטלען, וואָס וועלען פעסטיגען אַ רעזשים פון זיכערהייט און גערעכטיגקייט, כדי צו ערמעגליכען די ענט-וויקלונג אין נאָרמאַל-לעבענס-בעדינגונגען דער יודישער בעפעלקערונג, וועלכע האָט מיט אַלע קרעפטען מיטגעאַרבייט ביי דער שאַפונג פון דער ליטווישער מלוכה".

וואָס איז שייך דעם נייעם געזעץ וועגען די יודישע קהלות אין רומעניען האָט די עקזעקוטיווע בעשלאָסען אָנצונעהמען אַלע שריט, כדי אָפּצוהי-טען די איינהייט פון די קהלות.

די עקזעקוטיווע האָט זיך אויך בעשעפטיגט מיט דער ווייטערער ענטוויקלונג פון די אַנטיסע-מיטישע שטימונגען אין גריכענלאַנד און בעזונ-דערס אין סאַלאָניקי. עס איז בעשלאָסען געוואָ-רען צו בעקעמפען די דאָזיגע שטימונגען דורך אַ סיסטעמאַטישער אויפקלערונגס-אַרבייט.

צום סוף האָט די עקזעקוטיווע פון „ראַט פאַר יודישע מינדערהייטס-רעכט" אויספיהרליך בעהאַנדעלט די בעציהונגען אין סאָוויעט-רוסלאַנד. אַלס רעזולטאַטען פון די בעראַטונגען איז בע-שלאָסען געוואָרען צו גרינדען 2 ספּעציעלע קאָ-מיטעטען. איינעם אין ניו-יאָרק און דעם צווייטען אין פּאַריז, וואָס זאָלען סיסטעמאַטיש אָנפיהרען אַן אַקציע געגען דער פערפאָלגונג פון דער יודי-שער רעליגיע, העברעאישער שפּראַך און געגען די ציוניסטען אין סאָוויעט רוסלאַנד.

ציוניסטישע עקזעקוטיווע

געגען דער רעגירונגס-ערקלערונג וועגען כותל-מערבי

ל אָ נ ד אָ ן, 20 (י.ט.אַ. טעלעגראַפיש) דער ציוניסטישער עקזעקוטיוו האָט פערעפענטליכט אַן ערקלערונג, וואָס קען בעטראַכט ווערען אַלס ענטפער אויף דעם אָפיציעלען רעגירונגס-קאָמוני-קאַט וועגען די געשעהענישען ביים כותל מערבי. דער עקזעקוטיוו פּראָטעסטירט געגען דער טענ-דענציעזער שטעלונג פון דער רעגירונג, וועלכע מאַכט אַ פערגלייך צווישען די אַראַבישע דעמאָנ-סטראַציעס און דעם רוהיגען אָפּריכטען די תפלות אום תשעה באב דורך די יודען. די פּראָטעסט-רעזאָלוציע פון די יודען אום תשעה באב ביי דעם כותל-מערבי איז אָנגענומען געוואָרען אין דער אָנוועזנהייט פון דער פּאָליציי און די רוה איז אין ערגיץ נישט געשטערט געוואָרען, בעת די אַראַבער זענען אָנגעפאַלען אויף די יודי[שע] הייליגקייטען און זיי געשענדעט.

י ר ו ש ל י ם. 20 (י.ט.אַ. טעלעגראַפיש) [...] דעלעגאַציע פון ועד לאומי און הרבנות הראש[ית] איז געווען ביים שטעלפערטרעטער פון [...] העליון לוק און איהם איבערגעגעבען אַ מע[מאָ]ריאַל וועגען די לעצטע געשעהענישען ביי [דעם] כותל מערבי. די דעלעגאַציע האָט פּראָטעסט[ירט] געגען דעם אָפיציעלען קאָמוניקאַט, וואָס [איז] אַרויסגעגעבען געוואָרען מכוח די געשעהעני[שען] און האָט אָנגעוויזען, אַז דער קאָמוניקאַט [איז] נישט פּינקטליך און מאַנגעלהאַפט.

יאהרג. „נייער פאלקסבלאט“ יאהרג.
21 אויגוסט 1929 | 21 אויגוסט 1929

די פאליטיק נאך די פעריען

די מיניסטאָרען זענען שוין צוריקגעקומען פון זייערע אורליובען, חער פון ביארעץ, חערע פון אנדראנדער אויסלענדישע קוראָרט און האָבן איבערגענומען זייערע אַמטען. אין דרויסען שמעקט שוין, אויך מיט הערבסט און לויט אַלע מאהרשיינליכקייטען דאַרף זיך דער אינערליך־פּאָליטישער סעזאָן גלייך אָנהויבען.

אָבער ווי־אַזוי וועט זיך דער דאָזיגער סעזאָן אַוועקשטעלען, אָדער בעסער — ווי־אַזוי וועט מען איהם אַוועקשטעלען. ווענען דעם רעדט מען איצט שטאַרק אין די פּאָליטישע קרייזען. קודם־כל חילען מיר אויס ריין זשורנאַליסטישער חוב נאָטירען אַ אַ מין פּליאַטקע, וועלכע האָט זיך בעוויזען אין עטליכע צייטונגען: אין דרוזקעניק, וואו ס'געפינט זיך איצט אויף אַפּרוה דער מאַרשאַל פּילסודסקי, האָט דעם 12' אויגוסט געזאָלט פּאָרקומען אַ פּאָליטישער צוזאַמענפאָהר. אויפ'ן צוזאַמענפאָהר האָבען געזאָלט אַנטיילנעהמען די אַלע פון בעלבע, וועלכע זענען, מיט דער פּאָליטיק פון רעגירונגס־קלוב נישט צופרידען. אַזוי, דאָרט האָבען געזאָלט זיין: גענ. רידז־שמיגלי און גענ. סאָסנקאָווסקי, עטליכע פּולקאָווניקעס, מיניסטער טשאַרטשעווסקי, פירשט יאַנוש ראַדזיוויל, דעפּ. קאָשטשאַלקאָווסקי, סענאַטאָר פּעזשינסקי און נאָך פיל אַנדערע.

אויפ'ן צוזאַמענפאָהר אין דרוזקעניק האָט געזאָלט בעטראַכט ווערען די ווייטערדיגע געשטאַלטונג פון דער אינערליכער פּאָליטיק. די אַנטיילנעהמער פון צוזאַמענפאָהר האָבען זיך געזאָלט האַלטען אין דער שיטה פון מילדערען די איצטיגע רעגירונגס־פּאָליטיק, וואָס שייך דעם סיים, איז בעשלאָסען געוואָרען צוזאַמענצואַרבייטען מיט איהם אין חירטשאַפטליכע פראַגען. דאַן האָבען געזאָלט בעשלאָסען ווערען ווייטגעהענדע ענדערונגען אין דער רעגירונג עס זאָלען אַוועקגעהן די מיניסטאָרען: ניעזאַביטאָווסקי, פּריסטאָר, שווידאַלסקי און אפשר אויך זאַלעסקי. אויך דער יוסטיץ־מיניסטער צאַר געפינט זיך אונטער אַ פראַגע־צייכען. פון נייע מיניסטאָרען ווערט אויסגערעכענט דער גענעראַל סאָסנקאָווסקי און פּראָפ. זאַל אויס קראַקאָ, וועלכער זאָל פאַרנעהמען דעם אַמט פון פּרעמיער, פּראָפ. זאַל איז אַן אָפּאָזיציאָנעלער פּינוך און איהם זאָל זיך איינגעבען צו דערגרייכען די אָנערקענונג פון אַלע פּאָליטישע גרופּירונגען.

די גרעסטע סענסאַציע פון דער סאָנאַנצען צוזאַמענפאָהר זאָל זיין דאָס, וואָס מאַרשאַל פּילסודסקי זאָל אויך אָרויסטרעטען פון דער רעגירונג און זאָל בעהאַלטען נאָר דעם אַמט פון אינספּעקטאָר פון די בעוואָפענטע כוחות אין לאַנד.

אין דער רעגירונג זאָלען בלייבען פון די ביז־איצטיגע מיניסטאָרען: בערנער, קוויאַטקאָווסקי, קיהן, מאָראַטשעווסקי, סקלאַדקאָווסקי און סטאַניעוויטש. אַ חוץ דעם זאָלען אויך פאָרקומען בעדייטענדע ענדערונגען אויף אַנדערע הויכע אַמטען.

ס'פאַרשטעהט זיך, אַז מ'קען נאָך נישט פעסטשטעלען, אויף וויפיל די אַלע ידיעות וועגען דעם געהיימען צוזאַמענפאָהר שטימען מיט דער ווירקליכקייט, ס'איז אָבער אַ פאַקט, אַז אין רעגירונגס־בלאָק גופא איז מען ווייט פון איינשטימיגקייט, ס'זענען דאָרט פאַראַן פיל אַזעלכע, וואָס האַלטען, אַז די רעגירונג דאַרף מילדערען איהר פּאָליטיק בנוגע די אָפּאָזיציאָנעלע ריכטונגען די דאָזיגע עלעמענטען ווייזען, למשל, אָן אויף דעם שווערען פינאַנציעלען און חירטשאַפטליכען קריזיס, וועלכען דאָס לאַנד לעבט אַדורך און זענען דערפאַר, אַז די רעגירונג דאַרף געפינען אַ וועג זיך צו פאַרשטענדיגען מיט'ן סיים לכל־הפחות אין חירטשאַפטליכע פראַגען.

פאַראַן אָבער אויך אַ צד אין רעגירונגס־בלאָק, וועלכער האַלט, אַז די פּאָליטיק בנוגע דער אָפּאָזיציע איז אַ צו מילדע און מ'דאַרף דערמיט מאַכען אַ סוף.

די רעגירונג אַליין פיהרט אויס דעם צוזאָג פון פּרעמיער שוויטאַלסקי, אַז ער וועט שווייגען און מ'שווייגט...

די מיניסטעריומ'ס אַרבייטען שוין אויס די ביודזשעטען אויפ'ן יאָהר 1931 און ווי שיקען שוין איבער די ביודזשעטען צום פינאַנץ—מיניסטעריום, אויב די רעגירונגס־פּאָליטיק זאָל זיך נישט ענדערען און ס'וועט זיך נישט געפינען קיין מערהייט פאַר די קאָנסטיטוציע ענדערונגען, ווערט דער סיים, לויט די פאָרשריפטען פון דער קאָנסטיטוציע צונויפגערופען דעם לעצטען טאָג פון חודש אָקטאָבער אויף אַ געוועהנליכער ביודזשעט־סעסיע.

וואָס עס וועט טון די אָפּאָזיציע, איז נאָך נישט בעוואוסט. אויף פּ.פּ.ס.'ישע קאָנפערענצען און מיטינגען ווערען דערווייל אָנגענומען רעזאָלוציעס, אַז די פּ. פּ. ס. זאָל אָנגעהמען מיטלען, עס זאָל צונויפגערופען ווערען אַן אויסערגעוועהנליכער סעסיע פון סיים, וואו ס'זאָלען בעטראַכט ווערען פראַגען, וועלכע די רעגירונג וואָלט דערווייל געוואָלט אויסמיידען.

און דער נעכטיגער „ראָבאָטניק“ דראָהט שוין אַ ביסעל אויך, דער „ראָבאָטניק“ שרייבט:

„צי מיינט דער פּרעמיער שוויטאַלסקי, אַז דער סיים, וועלכער וועט צונויפגערופען ווערען „פּונקט“ דעם 31 אָקטאָבער וועט זיך בעגנוגענען מיט ערלעדיגען ביודזשעט־קונצען און וועט נישט פאָדערען קיין דין־וחשבון פון דער טעטיגקייט און פון דער אומטעטיגקייט פון דער רעגירונג? צי גערעכנט דער פּרעמיער, אַז די פראַגע פון נעה. מיניסטער טשעכאָוויטש איז נאָך אויף דער טאָג־אָרדנונג און דער סיים וועט זיך נאָך מיט איהר פאַרנעהמען“?

דער פּאָליטישער סעזאָן האָט זיך שוין, אַזוי, אָנגעהויבען.

פּ. ב.

דער וועג פון ענטציקונג

די רייזע ארום דער וועלט אויפ'ן „גראף צעפּעלין“

אויף דער לופט־שיף „גראַף צעפּעלין“, וועלכע מאַכט איצט אַ רייזע אַרום דער וועלט, געפינט זיך אַ קאָרעספּאָנדענט פון דעם אולשטיין־פערלאַג, גוסטאַוו קעידער.

דורך ראַדיאָ גיט דער קאָרעספּאָנדענט איבער די איינדרוקען פון דער דאָזיגער רייזע אויף פאָלגענדען אופן:

„די לעצטע שעה'ן פאַר דער רייזע. אַנ'אומענדליכע נאַכט אין דער שלאָפלאָזער שטאָט. אומעטום ליכט, לעבען, אַ בעוועגונג אויף אַלע גאַסען. אין געדיכטען גאָרטען „קורגאַרטען־האָטעל“ שטעהט אַ גרויסע גרופּע יאַפּאַנער, מ'פּאָרט מיט יאַפּאַנישע און דייטשע פעהנדליך. זיי זינגען שעה'נוויז: „דייטשלאַנד, דייטשלאַנד איבער אַלעס“.

אין האָטעל גופא איז ווי בעת אַ שרפה. די געסט דרעהען זיך הין־און צוריק, ווער אין באַלקליידער, ווער אין פּיזשאַמעס. די טרעגער יאָגען זיך איבער די קאָרידאָרען. ענדליך ריהרען זיך פון אָרט די אויטאָבוסען. דורך אַ געדיכטען שפּאַלער פון פּובליקום דאַרף מען זיך אַדורכשטופּען. עפּעס עהנליכעס האָט זיך געטון אין בראָדוועי, ווען „גראַף צעפּעלין“ איז דאָס ערשטע מאָל געקומען קיין ניו־יאָרק.

אַנ'אויסערגעוועהנליכער רעש און בעוועגונג אונטער די שטראַהלען פון די בלענדענדע פילם־פּראָזעקטאָרען. דעם עולם האַלט קוים אין דעם ענטוזיאַזם. טיכעלעך, היטען פליהען אין דער לופטען. פון אַלע זייטען הילכען אַפּלאָדיסמענטען, און הורא אויסגעשרייען לכבוד עקענערען.

מיר האָבען קוים בעמערקט ווי די לופט־שיף האָט זיך אויפגעהויבען. עס איז שוין 200 מעטער הויך. און דאָ קומט די ערשטע סענסאַציע: אויף דער שיף איז נישט געווען קיין „האַז“.

מיר האַלטען די ריכטונג אויף נירענבערג. אין זילבערנעם נעפּל שווימט אַרויס אולם, די זון און אונזער גראַמאָפאָן הויבען אָן זייער טאָג־אַרבייט.

אַ גלאַטיגער פרעהליכער אויספלוג איבער דייטשלאַנד.

נאָר די וואָרנונג פון קאַפּיטאַן שילער, אַז מען דאַרף קאַרגען וואַסער, דערמאָנט אונז, אַז ערשט אין 5 טעג אַרום וועלען מיר ווידער שטעהן אויף דער ערד. די דאָזיגע ערשטע 5 טעג זענען דער גרעסטער נסיון, וואָס דער „גראַף צעפּעלין“ האָט ביז איצט דורכגעמאַכט.

•

דער שווימענדער אונטערן הימעל ציגאַר־„צעפּעלין“ איז שוין אַ געוועהנליכע ערשיינונג פאַר די מענשען אונטען.

אין נירענבערג האָבען זיך. אמת, אָפּגעשטעלט, נישט קוקענדיג אויף דער פריהער צייט, די אַרבייטער, וועלכע זענען געגאַנגען צו דער אַרבייט.

נאָר אָט זעהען מיר אויף דער שאָסע אונטער נירענבערג — 4 וועלאָסיפּעדיסטען. מיר פליהען אויף אַ 400—500 מעטער הויך, און נאָר איינער פון זיי האָט אויפגעהויבען דעם קאָפּ אַרויף. די איבעריגע פאָהרען רוהיג ווייטער, דרעהען מיט די פּעדאַלען: „ווייס איך וואָס: צעפּעלין פליהט דאָך יעדען טאָג“!

אפילו פאַר די, וועלכע פליהען דאָס ערשטע מאָל אויף דער שיף, און וועלכע זענען געוואוינט צו די עראָפּלאַן־פליהערייען, קומט דער פליה פאַר צו גלאַטיג, צו נאַטירליך, עס זאָל אויף זיי מאַכען דעם איינדרוק פון אַ סענסאַציע.

מיר זענען ערשט דריי שעה אין דער לופט, און אונזער ענגלישע לעידי טוט שוין אָן איהרע אַלטע שטעק־שיך.

דער ערשטער פריהשטיק ווערט געגעבען און אויפגעגעסען, ווי אין יעדען ערדישען קאַפע.

דאָס רעסטאָראַן געשעפט אויפ'ן צעפּעלין איז שוין געוואָרען אַ גוט איינגעאָרדנעטע קאָמערציעלע אונטערנעהמונג.

אבערגלויביגע מענשען קענען אין אָנהויב פון דער רייזע אפילו זעהן אַ שלעכטען צייכען ביז איצט געהט עס זעהר גוט, צו גוט. ביז נירענבערג פליהען מיר מיט אַ שנעלקייט פון 140 קילאָמעטער אַ שעה. עס שיינט די זון. ד"ר עקענער עסט מיט אַ צופרידענער מינע אַנ'איי. עס וויל זיך וועגען דעם נישט טראַכטען, אָבער יעדער פאַרשטעהט, אַז אין אונזער רייזע איז פאַראַן אַ גרויסע ריזיקע.

עס קומט אויס צו קאַרגען נישט נאָר וואַסער, נאָר אויך בענזין פאַר'ן מאָטאָר. פינף טעג וועלען די מענשען, ווי אויך די מאַשין מוזען קעמפען מיט'ן דורשט. פינף טעג און אפשר זעקס — איבער די שטחים, וועלכע זענען נישט גענוי אָנגעצייכענט אויף די קאַרטעס, איבער די בערג, וועלכע זענען אפשר נישט ריכטיג אויסגעמאָסטען.

דער גאַנצער וועג ביז טאָקיאָ איז אַזוי שווער, אַז ד"ר עקענער דענקט נישט וועגען אַ רעגולערער לופט־ליניע קיין יאַפּאַן. אַזוי ווי אָבער, זיינע געדאַנקען דרעהען זיך אַרום שטענדיגע לופט־ליניעס אין אַנדערע ערטער, וויל ער, קודם כל, אויספּרובען זיין שיף.

פאַר אונז, איז לייפּציג. ביי דער שנעלקייט מיט וועלכער „צעפּעלין“ שניידט די לופט, איז שוין צייט צוצוגרייטען די פּאָסט־זעק, וועלכע מען דאַרף אַראָפּוואַרפען איבער בערלין.

אונטער לייפּציג האָט זיך דער ווינט געווענדט קעגען אונז. דאָס פאַרהאַלט אַביסעל אונזער אָנקומען איבער בערלין. נאָר אָט זענען מיר שוין איבער פּאָטסדאַם, וואַנזעע, אויטאָרעק און רונענוואַלד טירגאַרטען און אונטער דען לינדען. אונטען זעהען מיר מחנות מענשען וואַרטען אויף אונז. אַלץ דייטליכער זעהט מען די מענשען. מען האָט אונז שוין בעמערקט.

אונזער וועג ליגט אויף דאַנציג און קעניגסבערג. אין אָוועגט וועלען מיר שוין שווימען, איבער רוסלאַנד

ערשט נאָך קעניגסבערג וועט ד"ר עקענער

(ווייטער זעה 8־טע זייט).

א בריף פון ארץ־ישראל

ווי אַראַבער טון אָן צרות יודען ביים כותל מערבי. — זיי מאַכען אַ טומעל כלומרשט ביי זיך אין הויז אבער די כונה איז צו דערגעהן יודישע מתפללים די יאהרען — אַמעריקאַנער געהען צו דער פאליציי פּראָטעסטירען. — דער פאליציי־אינספּעקטאָר בעט זיך ביי יודען. — אַ שמועס מיט'ן בעל־הקאָנצעסיע אויפ'ן ים המלח.

לעצטענס האָט פּאַסירט איינינע מאָל, אַז מוזולמענער, וואָס וואוינען אין שכנות פון כותל מערבי האָבען בשעת די תפילות פון די יודישע מתפללים ביים כותל, געפייפט, געצימבעלט, געזונגען און געמאַכט אַזאַ ליאַרם און געפּילדער, אַז די יודישע מתפללים זענען געשטערט געוואָרען אין זייערע תפילות. ביז איצט האָבען די יודישע מתפללים ביים כותל פאַרשוויגען און נישט געמאַכט דערפון קיין חעזון, אָבער לעצטענס האָט פּאַסירט עהנליכעס ביים כותל מערבי, וואָס האָט געבראַכט אַ גרויסע אויפרעגונג צווישען די יודישע מתפללים, ווי איך וועל דאָ ווייטער דערצעהלען.

פרייטאָג פאַרנאַכט, אין דער צייט, וואָס ווי געוועהנליך קומען יודען מקבל שבת זיין ביים כותל מערבי, האָבען אַראַבער, וואָס וואוינען הינטער דעם געסעל פון כותל, נעבען דעם הויז, וואָס פיהרט צו דער מחכימה (מוזולמאַנישער רעליגיעזער געריכט) זיך צונויפגעקליבען און אָנגעהויבען פּויקען מיט פּייקלעך און צימבלען און פּאַטשען און קלאַפּען און דער ליאַרם און געפּילדער איז געווען אַזוי גרויס, אַז די הונדערטער יודישע מתפללים, וואָס זענען געשטאַנען נעבען כותל מערבי, האָבען נישט געקענט טראַכטען קיין מנחה און אויך נישט קיין קבלת־שבת. די אויפרעגונג און פאַרביטערונג פון די יודישע מתפללים איז געוואָרען זעהר גרויס, און זיי האָבען אַלע געוואָלט געהען מיט אַ פּראָטעסט צום גוּבערנער, צו פּראָטעסטירען געגען די שטיקלעך פון די אַראַבער. אָבער דאַן האָבען זיי בעשלאָסען צו שיקען בלויז אַ רעלעגאַציע צום גובערנער צווי פון דער רעלעגאַציע זענען געווען אַמעריקאַנער יודען, געסט אין ירושלים, וואָס זענען געגאַנגען פרייטאָג פאַר נאַכט צום כותל, און איינער פון זיי איז געווען שמואל אינזולבוך, זוהן פון הרב אינזולבוך, וועלכער איז געקומען בעזוכען ירושלים מיט זיין פרוי.

ווען זיי זענען געקומען אין גאָווערנאַראַט און האָבען דאָרטען קיינעם נישט געפונען, איז די רעלעגאַציע געגאַנגען צום קרייז־קאָמענדאַנט פון דער פּאָליציי, האַרינגטאָן. דער לעצטער האָט אויפגענומען די רעלעגאַציע זעהר שעהן, און זי האָט איהם איבערגעגעבען די פּאַסירונג ביים כותל־מערבי. האָט זיי האַרינגטאָן געענטפערט, אַז ליידער קען ער גאָר נישט העלפען, ווייל די פּויקעריי און די קלאַפּעריי קומט פון אַנ'אַראַבישען פּריוואַט־הויז, וואָס איז נעבען כותל און ער קען עס נישט שטערען. די רעלעגאַציע האָט אויפמערקזאַם געמאַכט האַרינגטאָנען, אַז די אויפרעגונג פון די יודישע הונדערטער מתפללים ביים כותל־מערבי קען ברענגען צו ערנסטע צוזאַמענשטויסען צווישען יודען און אַראַבער, האָט האַרינגטאָן געענטפערט, אַז ער שיקט זאָפאָרט נעגענענדע פּאָליציי־קרעפטען, אום צו האַלטען אָרדנונג ביים כותל־מערבי.

ווי עס ווערט געמעלדעט קומען די אַפּטע פּויקערייען און קלאַפּערייען פון דעם הכנסת־אורחים־הויז, וואָס די אַראַבישע רעדעל־פיהרער האָבען געעפענט נישט ווייט פון דעם געסעל פון כותל־מערבי.

* * *

די ירושלים'ער אַראַבישע צייטונג „מהאת אל שארק“ ברענגט אַנ'אינטערעסאַנטען שמועס מיט נאָוואָמעיסקי דער בעל הקאָנצעסיע אויפ'ן ים המלך.

נאָכדעם ווי נאָוואָמעיסקי האָט אָנגעוויזען אויפ'ן פּראָגרעס פון ירושלים פון נאָך דער אָקופּאַציע און האָט אונטערגעשטראָכען, אַז פריהער האָט תל־אביב געבליהט און איצט איז דער פּראָגרעס אַריבער קיין ירושלים האָט ער ערקלערט: די אַרבייט פון עקספּלואַטירען די מינעראַלען פון ים־המלך וועט אָנפאַנגען אין אָנהויב נאָוועמבער. עס איז שווער צו וויסען וויפיל עס וועט זיין די צאָהל פון די פּועלים, אָבער ער אַראַנזשירט די פּראָגראַמען און פּלענער פאַר דעם און פיהרט זיי אַוועק קיין לאָנדאָן אין אָנהויב פון חודש אב, כדי זיי זאָלען געקלעהן זיין צוועלשאַפט זאָל זיי גוטהייסען. אויף דער ערשטער סומע פון 100,000 פונט (אַ האַלב מיליאָן דאָלאַר) וואָס איז נויטווענדיג, לויט דעם קאָנצעסיע־אָפּמאַך, האָבען שוין געצייכענט די קאָנצעסיאָנערען, און מיר האָפען צו בעזיצען די דאָזיגע סומע נאָך פאַר דעם טערמין, וואָס איז אונז געשטעלט געוואָרען.

אויף דער פראַגע פון רעדאַקטאָר, אויב עס וועט בעשעפטיגען אַראַבישע פּועלים, האָט נאָוואָמעיסקי געענטפערט קאַטעגאָריש: „יאָ“. ער האָט צוגעגעבען, „אַז מיר וועלען עס טון גאַנץ גערן, ווי בעוואוסט פאָדערט די אַרבייט ביים ים המלך צוויי סאָרטען פּועלים, פאַכלייט און נישט קיין פאַכלייט. די פאַכלייט וועלען מיר אויפנעהמען גערן פון וועלכען לאַנד עס איז, סיי זיי זענען אַראַבער אָדער יודען, אָדער פרעמדע“.

אויף דער פראַגע, אויב ער רעכנט, אַז אין ים־המלך געפינט זיך אַ גרויס רייכטום, האָט נאָוואָמעיסקי געענטפערט, אַז ווען ער וואָלט נישט געגלויבט אַזוי וואָלט ער נישט צוגעטרעטען צו בעקומען די קאָנצעסיע. די פראַגע איז נישט אין גדר פון השערה, נאָר מיר האָבען פאַר אונז הכנסות און אונטערזוכונגען. אָבער די הויפּט־פראַגע איז נישט אין דער קוואַנטיטעט פון די מינעראַלען, וואָס געפינט זיך דאָרט אין ים־המלך, נאָר אין די הוצאות וואָס זענען פאַרבונדען מיט זייער עקספּלואַטירונג. אין די ערשטע יאָהרען וועלען מיר שוין וויסען די סומע פון די הוצאות ביים אַרויסבעקומען די מינעראַלען און ברענגען זיי אין מאַרק אַריין, און אויב מיר וועלען אויסגעפינען אַז דער עסק ברענגט אַריין געלד־פּראָפיט, וועלען מיר פאַרטוועצען די קאָנצעסיע. מיר האָבען דאָס רעכט אַרויסצונעהמען פּאָטאַש, בראָמין, מאַגנעזיום און אַנדערע מינעראַלען וואָס געפינען זיך אין ים המלך, און אויב עס וועט אונז געלינגען זיי אַרויסצובעקומען, וועט דאָס זיין אַ פונדאַמענט פאַר כעמישער אינדוסטריע, וואָס וועט האָבען אַ וויכטיגע אויפגאַבע אין

(ווייטער זעה 7־טע זייט)

דאס לאדזשער לעבען

21 מיטוואך — טו אב תרפ"ט

אויגוסט

זון-אויפגאנג 4 23
זון-אונטערגאנג 6.55

א מעדעל מיט צוויי חתנים

א ליבע, אמעריקאנער קאנקורענט, א געוועלב, חרטה און סם

נעכטען נאכמיטאג האבען די דורכגעהער בעמערקט אויף עק זשעלאזנא און גדאנסקא א יונג יודיש-מיידעל ליגענדיג אויפ'ן גאס און קארטשען זיך פון ווייען, מ'האט גלייך אלארמירט די פאגאטאוויע, דער דאקטאר האט פעסטגעשטעלט, אז דאס מיידעל האט זיך פערסמ'ט מיט א גרויסע דאזע יאדינע און אין א שווערען צושטאנד האט מען זי אפגעפיהרט אין שפיטאל.

דער זעלבסטמארד פון דעם דאזיגען יודישען מיידעל איז אנ'עפילאג פון א גרויסער אוואנטורע, וואס האט זיך אפגעשפילט נעכטען 9 א זייגער אינדערפריה אויף ציגעל-גאס 2.

מיר האבען זיך וועגען דעם דערוואוסט פאלגענדע פרטים: דאס מיידעל ב. פ. האט מיט 2 יאהר צוריק זיך בעקענט מיט א יונגערמאן מ. ש., דאס פארעל איז זיך געפעלען געווארען און אין א קורצער צייט האבען זיי זיך פערליבט און ס'איז געווען זיכער, אז דאס פארעל וועט חתונה האבען. פערשידענע מאטעריעלע סיבות האבען אבער געבערענגט דערצו, אז די חתונה האט זיך אלץ ווייטער אפגעשטעלט אזוי, אז ס'איז אוועק 2 יאהר צייט. לעצטענס האט מען שוין געהאט אפגעשמועסט די חתונה. מיט שותפותדיגע כוחות האט דאס פארפאלק גערונגען א געוועלבעל אויף ציגעל-גאס 2, זיך דארט געעפענט א לעבענסמיטעל געוועלב און אויך גערונגען א שטוב אויף ציגעל-גאס 9, וואו דאס פארפאלק האט געזאלט וואוינען נאך דער חתונה.

פלוצלונג האט זיך אין דער דאזיגער אידיליע אריינגעמישט דער שטן אליין. פון אמעריקא איז מיט עטליכע חדשים צוריק געקומען קיין לאדז ב.'ס א קוזין, א בחור נישט קיין ארימער, מיט א גרויס געשעפט אין ברוקלין. ב.'ס פאטער איז דאן געפאלען אויף א המצאה, אז דער אמעריקאנער קרוב וואלט געווען פאר זיין טאכטער א בעסערער שידוך ווי מ. ש. און ער האט אנגעהויבען אין דער דאזיגער ריכטונג צו ארבייטען. דעם אמעריקאנער איז דאס מיידעל געפעלען געווארען און ער איז מסכים געווען אויף דעם שידוך, דאס מיידעל אליין האט זיך אבער נישט געקענט רעצידירען ארויסצורייסען פון הארצען איהר געליבטען, אבער נאך פיל איינרעדען און די פערספעקטיווען צו זיין א רייכע אמעריקאנערין האבען גובר געווען און ב. האט מסכים געווען איבערצורייסען מיט מ. און ווערען דעם אמעריקאנערס כלה. דער אמעריקאנער איז צוזאמען מיט ב. אוועקגעפאהרען קיין בוסק, וואו זיי האבען פערברענגט 2 חדשים און פאריגע וואך זענען זיי צוריקגעקומען קיין לאדז.

ב.'ס פאטער האט דערווייל נישט געקענט פערטראגען פארוואס מ. ש. האלט דאס געוועלבעל אויף ציגעל-גאס 2 און איז צו איהם צוגעשטאנען, אז ער זאל זיך ארויסציהען פון געוועלב און נעם איהם אפגעבען.

מ. האט אבער געטענהט, אז ב. איז נאך זיין כלה, און ער איז זיכער, אז זי וועט נאך זיך בעטראכטען און חרטה האבען אויף דעם, וואס זי וויל טון.

נעכטען אינדערפריה איז ב. צוזאמען מיט איהר פאטער און נאך עטליכע מענשען געקומען צו מ. ש. אין געוועלב אריין אויף ציגעל-גאס 2 און פערלאנגט אז ער זאל ארויסגעהען פון געוועלב און זאל דאס זיי איבערלאזען, ש. האט נישט געוואלט, ס'איז ענטשטאנען א מחלוקה, וועלכע האט זיך פערוואנדעלט אין א מוראדיגע געשלעגע.

דער אלטער פליישהאקער ב. אליין און נאך אנדערע זענען אנגעפאלען אויף ש., איהם מערדערליך געשלאגען, דעמאלירט אלץ, וואס האט זיך געפונען אין געוועלב און ארויסגערופען א שטארקע אוואנטורע.

דערווייל האט זיך שוין אנגעהויבען צו גיסען בלוט און די שכנים האבען אלארמירט די פאליציי. פון קאמיסאריאט זענען אנגעקומען עטליכע פאליציאנטען, וועלכע האבען ליקווידירט דאס געשלעגע, אלע אנטיילנעהמער אפגעפיהרט אין קאמיסאריאט און צוזאמענגעשטעלט א פראטאקאל, די פערוואונדעטע איז ערטיילט געווארען הילף.

ב. האט נאך דער גאנצער געשיכטע, זעהט אויס, בעקומען געוויסענסביסען, און מעהר נישט אהיימגעגאנגען; זיך נישט געוועהן מיט'ן פאטער און זיך ארומגעבלאנקעט אין די גאסען ביז 3 א זייגער נאכמיטאג. דאן האט זי אנגענומען דעם טראגישען בעשלוס און זיך רעצידירט אויף דעם פערצווייפעלטען שריט. זי האט געקויפט א היבשע פארציע יאדינע און עס אויסגעטרונקען, ווי מיר האבען שוין אנגעוויזען, האט מען די זעלבסטמערדערין אין א שווערען צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל.

וואיעוואדע געפאהרען קיין ווארשא

(ב) נעכטען איז וואיעוואדע יאשטשאלט אין אמטליכע ענינים ארויסגעפאהרען קיין ווארשא.

עס פערטרעט איהם וויצע-וואיעוואדע ראזשגיעווסקי.

פון שטאט-ראט

(2) עס ענדיגען זיך די וואך די פעריען פון דעם שטאט-ראט. די ערשטע פלענאר-זיצונג וועט פארקומען דאנערשטאג דעם 29 ד. ח.

דריטע ראטע פון לאקאל-שטייער

(מ) דעם 31. אויגוסט איז דער טערמין צו צאהלען די דריטע ראטע פון לאקאל-שטייער פארן יאהר 1929 און די צווייטע ראטען פון מלוכה-שטייער פון אונבעוועגליכקייטען צוזאמען מיטן קאמונאלען-שטייער פארן יאהר 1929.

נאך דעם טערמין וועלען די שטייערן איינגעמאהנט ווערען צוואנגמעסיג מיט די קאסטען און שטראף פאר פערציהען מיטן צאהלען.

פערזענליכעס

(מ) פונ'ם אורלויב איז צוריקגעקומען דער לייטער פון דער אפטיילונג פון שטעטישע פלאנטאציעס — לאווניק אנטאני הערש און איבערגענומען זיין אמט.

(2) ווי מיר דערוויסען זיך וועט דער נייער שעף פון זיכערהייטס-אפטיילונג ד"ר קלוק דאנערשטאג קומען קיין לאדז און איבערנעהמען זיין אמט.

צוזאמענשטויס פון טאקסובוסעס

צוויי פערזאן פערוואונדעט

(2) אויף רוג אננא ג. און גדאנסקא האבען זיך צוזאמענגעשטויסען צוויי טאקסובוסעס.

איין טאקסובוס איז צוקלאפט געווארען און דער פאסאזשיר מיט'ן שאפער פערוואונדעטע זענען ארויסגעווארפען געווארען פון דעם אויטא. מען האט צו די פערוואונדעטע ארויסגערופען

דער צווייטער שאפער איז ענטלאפען.

אויפמערקזאם ביי'ם איינמעלדען

(2) עס מאכט זיך, אז ביים ארויסגעבען די פערזענליכע דאקומענטען שטויסט מען זיך אן דערויף, אז דער נאמען, די יאהרען, אדער בעשעפטיגונג שטימען נישט מיט דעם געבורט-שיין, אין דעם „ווישטאגע" און אין די מעלדונגס-ביכער.

אין צוזאמענהאנג דערמיט האט די מאכט ערקלערט, אז אויב עס שטימט נישט די רובריקס, בעשעפטיגונג, קאן דער פעטענט אליין דעם פעדער פעריכטען. עס טרעפען זיך אפט קוריאזען ווען אנ'עלטערער סוחר איז אין די ביכער געמאלדען, אין דער רובריק בעשעפטיגונג: „ביי די עלטערען" דאס איז נאך א פערבלייבעניש פון די אלטע צייטען.

ווען עס ענטשפרעכען אבער נישט די רובריקען פון נעמען און עלטער, מוזען די פעהלער קארעגירט ווערען לויט די מעטריקעס דערביי דארף מען זיך ווענדען דעם וועגען צו דער ענטשפרעכענדער אדמיניסטראטיווער מאכט.

פראצעס וועגען אורלויב

העכסטער געריכט וועט דארפען פסק'ענען, צי דארף מען חגא-טעג אריינרעכענען אין אורלויב

(2) בשעתו האבען מיר געמאלדען וועגען אנ'ערנסטען סכסוך אין אייזערטס פאבריק, וועלכער איז ענטשטאנען צוליב די אורלויבען פאר די ארבייטער.

די ארבייטער האבען געטענהט, אז די חגא-טעג דארפען נישט אריינגערעכענט ווערען אין זייער אורלויב.

אין שטעטישען געריכט איז מיט א צייט צוריק דער ענין בעהאנדעלט געווארען.

דאס געריכט האט זיך געשטעלט אויפ'ן שטאנדפונקט פון די פראפעסיאנעלע פעראיינען.

די אינדוסטריעלער זענען געבליבען נישט צופרידען מיט'ן פסק-דין און האבען אנגעגעבען א קאסאציע.

אין קרייז-געריכט איז בעשטעטיגט געווארען דער אורטייל פון דער ערשטער אינסטאנץ.

אזוי ווי די פראגע איז אנ'ערנסטע און עס שייך עטליכע טויזענד ארבייטער האט דער פעראיין פון די אינדוסטריעלער בעשלאסען דעם ענין איבערצושיקען אין העכסטען געריכט.

דער פראפעסיאנעלער קלאסען פעראיין האט דערווייל פארגעלעגט די מיטגלידער-ארבייטער, אויפ'ן גרונד פון די ביידע פסק-דינים אפרעכענען דעם אונטערשיד פון די אורלויבען.

דער צוזאמענפאהר פון שטעט

וועט פארקומען אין פויזען

(*) דער צוזאמענפאהר פון דעם פעראיין פון שטעט, וועלכער קומט פאר יעדע 2 יאהר און וועלכער איז אויף היידיאה רבעשטימט אין ווילנע, איז אין לעצטען מאמענט, צוליב דער אלגעמיינער לאגע דעם אויסשטעלונג אין פויזען, אריבערגעטראגען געווארען קיין פויזען.

פון לאדז פאהרען ארויס אויפ'ן צוזאמענפאהר 21 פערזאן. פארשטעהער פון אלע פראקציעס אין שטאט-ראט, א חוץ דעם פאהרען 3 פערזאן — מיטגלידער פון דער פערוואלטונג פון פעראיין פון שטעט, פרעזידענט זשעמיענצקי, וויצע פרעזידענט ראפאלסקי און לאווניק יאעל.

אויף דער טאג-ארדנונג פונ'ם צוזאמענפאהר שטעהט די וויכטיגע פראגע וועגען דעם פינאנציעלען מצב פון די שטעט. וועגען דער פראגע וועט פרעז. זשעמיענצקי האלטען אנ'אויספיהרליכען פארטראג.

פייערליכער חנוכת הבית פון ערשטען הויז פון דירות-קאאפעראטיוו „פאראויס"

דער ארבייטער דירות-קאאפעראטיוו „פאראויס" האט שוין פולשטענדיג אויסגעפערטיגט דאס ערשטע פרעכטיגע הויז אויף בערעק-יאסעלעוויטש 16 און שוין היינטיגען זונטאג ווערט דאס הויז איבערגעגעבען די 30 ארבייטער-איינוואוינער, וועלכע וועלען דארט וואוינען.

אין צוזאמענהאנג דערמיט ארדענט איין „פאראויס" צוליב דער דאזיגער פייערונג וועט אויך שבת 6 א גראנדיעזען חנוכת הבית, וועלכער וועט פארקומען זונטאג פארמיטאג אין איינענעם הויז. זייגער אין אוונד איז זאל פון שטאט-ראט פארקומען א פייערליכע אקאדעמיע, צו וועלכער עס זענען איינגעלאדען געווארען פארשטעהער פון אלע היגע ארבייטער-אינסטיטוציעס. אין דער אקאדעמיע וועט אויך אנטיילנעהמען דער בעקאנטער ארבייטער טוער וועלכער איז ערשט צוריקגעקומען פון אמעריקע, זרבבל.

זרבבל אין לאדז

דער פיהרער פון דער פועלי ציון בעוועגונג ה' זרבבל קומט אויף שבת צופאהרען קיין לאדז. דער ה' זרבבל איז לעצטענס געווען איניגע חדשים אין אמעריקע ווי ער איז געשיקט געווארען אין שליחות פון דער פועלי ציון בעוועגונג.

די לאדזער „פועלי-ציון" ארגאניזאציע גרייטען צו אויף שבת א פייערליכען קבלת-פנים אין פילהארמאניע זאל ווי דער ה' זרבבל וועט האלטען א פארלעזונג א. ד. ט. פון אטלאנטיק ביז פאציפיק. דער קבלת פנים האט ארויסגערופען א גרויסען אינטערעס אין אלע יודישע קרייזען אין לאדז און ספעציעל ביי די יודישע ארבייטער. דער רעפערענט וועט ברענגען א לעבעדיגען גרוס פון דעם גרויסען יודישען קיבוץ אין אמעריקע.

געכאפט דעם דריטען אנפאלער אויפ'ן פאליציאנט

(2) מיט א פאר טאג צוריק האבען מיר געבראכט די ידיעה וועגען אנפאל אויפ'ן פאליציאנט גארטשינסקי אויף (בארישא גאס 12), ווי אויך וועגען דעם, אז א חוץ דעם פערוואונדעטען מארקיעוויטש האט די פאליציי פערהאלטען דעם צווייטען שולדיגען אין אנפאל יוליוש פייסט.

נעכטען האט די פאליציי געכאפט דעם דריטען אנפאלער דעם 18-יעהריגען ברונא פייסט (בארישא 12). דער פירטער אנפאלער איז נאך נישט געכאפט.

פערלענגערן די טראמוויי-ליניע אין פאביאניץ

(2) דער פאביאניצער מאגיסטראט פיהרט אונטערהאנדלונגען מיט דער דירעקציע פון די צופאהר-טראמוואיען וועגען פערלענגערן די ליניע פון פאביאניצער טראמוואי ביז'ן פרייהייטס-פארק. דער פארק איז פאר די פאביאניצער איינוואוינער דאס זעלבע, וואס פאר די לאדזער איז פאניאטאווסקים פארק.

ווי מיר דערוויסען זיך זענען די אונטערהאנדלונגען אויף א גוטען וועג און די דירעקציע וועט שוין איניכען צוטרעטען צום פערלענגערן די ליניע אויף א קילאמעטער.

אספאלטירען דעם פאביא-ניצער שאסיי

(2) ווי מיר דערוויסען זיך האט די סטאראסטווע פון לאדזער פאוויאט געשלאסען אנ'אפמאך מיט אנ'פרנסטער אספאלט-אונטערנעהמונג וועגען אויסאספילטירען דעם שאסיי לאדז — פאביאניץ.

די ארבייטען אויף דעם שאסיי זאלען זיך אנהויבען שוין אין לויפענדען חודש.

שטרייק פון יודישע האנדוועבער

(2) עס האט אויסגעבראכען א שטרייק פון די יודישע וויגאניע-טיכער-ארבייטער.

אויף דער קאנפערענץ איז נישט געקומען צו קיין הסכם.

זעלבסטמארדען

(2) אויף דאלנא 9 האט זיך אין רעה וואוינונג פון איהרע עלטערען פערסמט די 17-יעהריגע סטאניסלאווא מאצעיעווסקא.

(—) אויף לואיזא גאס האט זיך פערסמט דער 28-יעהריגער יוזעף אראמטשעווסקי.

אין ביידע פאלען האט מען די רעטאטען אין האפנונגסלאזע צושטאנדען אפגעפיהרט אין שפיטאל אין הראנאשטש.

געגנבעט א ראדיא-אפאראט

(2) נעכטען ביינאכט האבען גנבים זיך אריינגעכאפט אין דער וואוינונג פון ה' יחזקאל פרידמאן אויף צמענטארנא 3 און ארויסגעגנבעט דעם ראדיא-אפאראט און פערשידענע זאכען פאר א 3000 זלאטיס. די פאליציי פיהרט אנ'אויספארשונג.

מעסער-שטעכעריי

(2) נעכטען אין אווענט זענען אונענטדעקטע מעסער-שטעכער בעפאלען א געוויסען יוזעף ליסיעצקי (קארפאצקא 11) און איהם געמאכט עטליכע וואונדען אין קאפ.

דער צווייטער קרבן איז געווען א געוויסער פראנצישעק פראשיאק (ווינער-גאס 12), וועלכער האט בעקומען עטליכע וואונדען אין בויך.

אין ביידע פאלען האט די פאגאטאוויע ערטיילט די פערוואונדעטע הילף.

8766 Dr. med.

J. Leyberg

choroby skóry i weneryczne

POWRÓCIŁ

TRAUGUTTA 5, tel. 773.

אין וואָסערע פאַלען קענען די שטעטישע געריכטע אנווענדן שטראַף־מאַנדאַטן?

לויט׳ן נייעם געזעץ פון דער שטראַף־פּראָצעדור

ס׳זענען פאַראַן אַ גאַנצע רייה אומבאַדייטענדע, לייכטע פערברעכענס, פאַר וועלכע די פּאָליציי׳טענדע געזעצען זעהען פאַר אַלס די האַרבסטע שטראַף־סאַנקציע אַרעסט עווענטועל אַ געלד־שטראָף און וועלכע אונטערליגען דער יוריסדיקציע פון די שטעטישע געריכטען.

לויט דער שטראַף־פּראַצעדור זענען די דערמאָנטע געריכטען נישט מחויב דורכצופיהרען אין אַזעלכע פאַלען קיין עפענטליכע פערהאַנדלונגען, נאָר זיי קאָנען אַרויסטראָגען אַ׳נטשפּרעכענדען אורטייל לויט׳ן אַזוי גערופענעם שטראָף־מאַנדאַט (drogą nakazu karnego).

זעלבסטפערשטענדליך, אַז די שטעטישע געריכטען זענען נישט בעפאָלמעכטיגט אַנצעווענדען דעם מאַנדאַט־סיסטעם אין דער גאַנצער ברייט און לענג פון דער אָנגעצייכענטער אַנדערע פּעריברעכענס, נאָר דער געזעצגעבער האָט אין דעם פּרט די האַנדלונגען פון די שטעטישע געריכטען אונטערגעוואָרפען פאָלגענדע בעגרעניצונגען: קודם כל קאָן מען נישט לויט אַ שטראַף מאַנדאַט פערמשפּט׳ען צו אַ האַרבערען אורטייל, ווי נאָר צו אַרעסט ביז 14 טעג.

צווייטענס דאַרף פעסטגעשטעלט ווערען, אַז אויפ׳ן וועג פון אַ שטראַף־מאַנדאַט קאָנען געמשפּט ווערען נאָר אַזעלכע פערברעכענס, וועגען וועלכע ס׳זענען אין די שטעטישע געריכטען איינגעפלאָסען צוזאַמענגעשטעלטע דורך דער בערופענער מאַכט אין בעאַמטע געהעריגע פּראָטאָקולען אָדער מעלדונגען, וועלכע ענטהאַלטען אַזעלכע בולט׳ע בעווייזען, אַז די שולד פון די אַנגעקלאַגטע פערזאָנען לאָזט נישט איבער די מינדעסטע ספקות.

דאַגעגען זענען די שטעטישע געריכטען נישט בערופען אַנצעווענדען דעם מאַנדאַטען־סיסטעם בנוגע די פּערברעכענס, וועלכע זענען מיטגעטיילט געוואָרען און קאָנען נאָר מיטגעטיילט ווערען אויפ׳ן סמך פון פּריוואַטע אַנקלאַגען פון די בע׳עולה׳טע אָדער געליטענע פערזאָנען.

אויפ׳ן גרונד פון אַ שטראַף־מאַנדאַט קאָן אויך פעראָרדענט ווערען אַ קאָנפיסקאַציע פון געוויסע בעגענשטאַנדען אָדער אומלעגאַלע זאַכען אַבער נאָר אין דעם פאַל, ווען די זעלבע קוועסטיאָנירטע זאַכען זענען שוין אַרויסגענומען געוואָרען פון רשות פון אַנגעקלאַגטען פערזאָן.

זעהר וויכטיגע נאָוואַציעס פיהרט אַריין אין אונזער מאַנדאַט־וועזען דער נייער קאָדעקס פון דער שטראַף־פּראָצעדור לויט׳ן פּונקט 2 אַרטיקעל 33 פון דער פעראָרדנונג פון מלוכה־פּרעזידענט פון 19 מערץ 1928 זענען די שטעטישע געריכטען אין בערעכטיגטע פאַלען בערופען אויך לגבי שטראַף־מאַנדאַטען אַנצעווענדען דעם פּרינציפּ וועגען אָפּלעגען דאָס אויספיהרען די פעראורטיילטע שטראָף אויף אַ בעשטימטען טערמין.

צו דערמאָנען איז אויך, כּדאי דער פּונקט 1 אַרט. 34, לויט וועלכען קעגען פערזאָנען, וועלכע געפינען זיך אין אַרעסט אָדער מינדיעהריגע (ביז 17 יאָהר) קאָן נישט אויסגעמאָסטען ווערען קיין שטראָף לויט׳ן מאַנדאַט־סיסטעם, נאָר ס׳מוז אין אַזעלכע פאַלען פעראָרדענט ווערען אַ נאָרמאַלע געריכטס־פערהאַנדלונג.

אַ פער׳משפּט׳ער לויט אַ שטראַף־מאַנדאַט האָט דאָס רעכט אין משך פון 7 טעג צו פערלאַנגען אַ׳ן עפענטליכע געריכטס פערהאַנדלונג.

דעמאָלט איז דאָס געריכט נישט געבונדען מיט׳ן מאַנדאַט־אורטייל, נאָר עס קאָן אויך אַרויסטראָגען אַ פיל האַרבערע שטראָף.

קו׳ם טראָגט דער בעשטראָפטער נישט אַריין אין געריכט די פּאַרערונג וועגען אַ נאָרמאַלע געריכטס־פערהאַנדלונג אין פאַרגעשריבענעם טערמין נעהמט די מאַנדאַט־שטראָף אָן אַ׳נטגילטיג־געזעצליכען כאַראַקטער.

י. אינפעלד

רעמאָנט פון שטאָטישע שולען

(2) נעכטען איז דער מאַגיסטראַט צוגעטרעטען צום גענעראַל־רעמאָנט פון איינציגע פאָלקס־שולען. די למודים אין די שולען הויבען זיך אָן דעם 3. סעפּטעמבער.

עס ווערען רעמאָנטירט 80 שולען.

לוסטראַציע אין פּאָליציי

(2) נעכטען איז געקומען קיין לאָדז אַ דעלעגאַט פון הויפּט־קאָמענדאַנט פון מלוכה־פּאָליציי, אינספּעקטאָר גאַלע, וועלכער וועט אַדורכפיהרען אַ קאָנטראָלע פון דער פּאָליציי אין דער וואָיעוואודסטווע.

אינספּעקטאָר גאַלע האָט אָפּגעהאַלטען אַ קאָנפערענץ מיטן וואָיעוואָדע־קאָמענדאַנט ד״ר טאַרווינסקי, און קאָמענדאַנט ניעדזשעלסקי.

נעכטען נאָכמיטאָג, אין דער בעגלייטונג פון ד״ר טאַרווינסקי איז אינספּעקטאָר גאַלע אַרויסגעפאָהרען און שוין אָנגעהויבען די לוסטראַציע אויף דער פּראָווינץ.

היינט וועט אינספּעקטאָר גאַלע מיטן קאָמענדאַנט ניעדזשעלסקי בעזוכען איינציגע פּאָליציי־קאָמיסאַריאַטען אין לאָדז.

אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט־דיזשורען

(2) מ. ליפּעל (פּיעטריקאָווער 193), מ. מילער (פּיעטריקאָווער 46), וו. גראָשקאָווסקי (קאָנסטאַנטינער 15), פּערלמאַן (צעגעלניאַנאַ 64), ה. ניעוויאַראָווסקי (אַלעקסאַנדראָווסקאַ 37, ז. אינקעלעוויטש (אַלט־שטאָט 9).

אַ שרעקליכער אויפרייס פון אַ פאָרט אין בוקאַרעסט

איבער 100 מאַן אומגעקומען פון אויפרייס

בערלין, 20 (אַטע). פון בוקאַרעשט מעלדעט מען וועגען אַ אויסערגעוועהנליכע עקספּלאָזיע, וואָס איז דאָרט געשעהן היינטיגער נאַכט. פון אַ אונבאַוואוסטער סבה איז אויפגעריסען געוואָרען דער פאָרט דאַמנעסטי, וואָס געפינט זיך 6 קילאָמעטער פון בוקאַרעשט. צוליבן אויפרייס איז די גאַנצע מאַנשאַפט פון פאָרט, וואָס איז בעשטאַנען פון 30 זעלנער, אומגעקומען. דער אויפרייס האָט אין בוקאַרעשט אַרויסגערופען אַ געוואַלדיגער פּאַניק. די בעפעלקערונג האָט מאַסענווייז אָנגעהויבען צו פערלאָזען די שטאָט. די פּאַניק איז געוואָרען נאָך גרעסער צוליב דעם האַגעל אויסגעהאַקטע שויבען. די סבה פון אויפרייס איז נישט אַנטדעקט געוואָרען. עס הערשט די איבערצייגונג, אַז דאָס האָבען די קאָמוניסטען אויפגעריסען דעם פאָרט.

בוקאַרעשט, 20 (ספּ. טעל.) לויט די לעצטע ידיעות האָבען זיך אין פאָרט דאַמנעסטי געפינען 55 זעלנער און עטליכע צעהנדליג אַרבייטער, צוזאַמען אַ הונדערט מאַן. די אַלאַרמירטע מיליטער־אָפּטיילונגען האָבען אַרומגערינגעלט דעם פאָרט אין אַ ברייטען קרייז. די רעטונגס־אַקציע איז דערווייל אונמעגליך, ווייל עס איז פאַראַן אַ מורא פאַר ווייטערדיגע אויפרייסען. פון פאָרט שיסען כּסדר ריזיגע פייער־פלאַמען.

די זעלנער און אַרבייטער, וואָס האָבען זיך געפינען אין פאָרט ווערען בעטראַכט פאַר פערלוירען.

קרבנות פון אַ בלוטיגער ליבע־טראַגעדיע אין ביאַליסטאָק

ביאַליסטאָק, 20 (מעלצפּ.) אויף דער ציעפּלאַ גאַס האָט דער 25־יעהריגער וולאַדיסלאַוו נאָווינסקי דערשאָסען זיין צוקונפטיגע שוויגער פּעטראָנעלאַ מאַראָזאָוו, שווער פערוואונדעט זיין כלה אַלעקסאַנדראַ מאַראָזאָוו און דאַן בעגאַנגען זעלבסטמאָרד.

די סבה פון דעם מאָרד און זעלבסטמאָרד איז געווען, וואָס מאַראַזאָווא האָט נאָווינסקי׳ן קאַטעגאָריש ערקלערט, אַז צוליב דעם, וואָס ער פערדינט צו ווייניג זאָל ער נישט פערדרעהען דעם קאָפּ איהר טאָכטער און איהר נישט שטערען צו געפינען אַ׳נאַנדערען חתן.

דעפראַודאַציע פון 300.000 זלאָטעס

אין לעמבערג האָט זיך אָנגעהויבען דער פּראָצעס געגען אַדוואָקאַט ד״ר סטאַניסלאַוו בראַון, וועלכער האָט דעפראַודירט 300 טויזענד זלאָטעס.

בראַון האָט בשעתו זיך אַליין געמאָלדען צום פּראָקוראָר און זיך מודה געווען אין דער דעפראַודאַציע. אַלס מאָטיוו האָט ער אָנגעגעבען די קראַנקהייט פון זיין פרוי, אונגליקליכע שפּעקולאַציע און לייכטזיניגען לעבענסאַרט.

דער פליה פון „צעפּעלין" אַרום דער וועלט

פון טאָקיאָ פליהט דער „צעפּעלין" קיין ניו־יאָרק

לאָנדאָן, 20. (ספּ.ט על.) „רייטער" מעלדעט פון טאָקיאָ, אַז אַ ריזיגער המון האָט בעגריסט דאָס בעווייזען זיך פון „צעפּעלין". דעם פיהרער פון צעפּעלין ד״ר עקענער האָט בעגריסט דער יאַפּאַנישער פלאָט מיניסטער. דער געדראַנג איז געווען אַזוי גרויס, אַז אַ גרויסע מיליטער און פּאָליציי אָפּטיילונג האָבען נישט געקאָנט צוריקהאַלטען דעם המון. דער שטח, וואָס דער „צעפּעלין" האָט אַדורכגעמאַכט פון בערלין ביז יאָקאָהאַמאַ בעטרעפט 6,880 קילאָמעטער.

בערלין, 20. (ספּ. טעל.) דאָ איז דערהאַלטען געוואָרען אַ ידיעה פון טאָקיאָ, אַז דער צעפּעלין וועט דאָנערשטאַג אָפּפליהען פון טאָקיאָ אין דער ריכטונג קיין ניו־יאָרק.

שטענדיגער „צעפּעלין"־פערקעהר

צווישען אייראָפּאַ — דרום־אַמעריקאַ, אייראָפּאַ — ווייטער מזרח

בערלין, 20. (ספּ. טעל.) דער סינדיק פון די צעפּעלין ראָקען אין פרידריכסהאַפען ד״ר שמידט איז אַרויסגעפאָהרען קיין ניו־יאָרק בכדי צו פיהרען אונטערהאַנדלונגען מיט אַ געוויסע פינאַנציעלע גרופּע, וואָס האָט בדעה אויסצובויען אין דרום דייטשלאַנד נייע ראָקען צו בויען לופט־שיפען גרעסערע ווי דער איצטיגער „גראַף צעפּעלין".

די צעפּעלין ראָקען בערעכענען, אַז פאַר 70 מיליאָן מאַרק וועט מען קענען אויסבויען 3 לופט־שיפען, וואָס וועלען אויפהאַלטען אַ שטענדיגע קאָמוניקאַציע צווישען אייראָפּאַ און דרום אַמעריקא ווי אויך צווישען אייראָפּאַ און דעם ווייטען מזרח.

יודישער טוריסט דערטרונקען אין דאַנציג

דאַנציג, 20. (יט״א טעלעגראַפיש) נעכטען אין אָוונד איז ביי דעם מינדונג פון דער ווייסעל, וואו דער טייך פאַלט אַריין אין ים, פאָרגעקומען אַן אומגליקפאַל מיט׳ן יודישען טוריסט בערנאַרד קאָזשעף. ווען קאָזשעף האָט געוואָלט זיך אַריינזעצען אין אַ דאַמפער איז ער אַריינגעפאַלען אין וואַסער, און איידער ס׳איז געלונגען איהם אַרויסצוראַטעווען איז ער דערטרונקען געוואָרען.

די קריטישע טעג אין האַאג

קלאַנגען, אַז די קאָנפערענץ וועט אויפגעריסען ווערען

האַאַג, 20. (אַטע) נאָך היינט אין די פאַר־מיטאָג שעה׳ן האָט מען אין די קרייזען פון דער קאָנפערענץ געהאָפט, אַז עס וועט געלונגען צו ליקווידירען דעם קריזיס און אַז די בעראַטונגען פון דער קאָנפערענץ וועלען קאָנען ווייטער פאָרקומען. אַבער לויט ווי עס איז צו זעהען פון די בעראַטונגען וואָס קומען פאָר צווישען די מלוכות, וואָס אָקופּירען דעם איבערריין איז שוין כמעט אַ פאַקט, אַז די האַאַגער קאָנפערענץ וועט אויפגעריסען ווערען.

דער ענגלישער דעלעגאַט העגדערסאָן האָט קאַטעגאָריש ערקלערט, אַז ענגלאַנד וועט אין די ערשטע טעג פון סעפּטעמבער אָנהויבען די עוואַקואַציע און אויב פראַנקרייך און בעלגיען וועלען ווייטער אָקופּירען דעם איבערריין וועלען זיי רעמאָלט מוזען טראָגען די הוצאות פון דער אָקופּאַציע. בריאַן האָט דערויף געענטפערט, אַז די הוצאות דאַרפען טראָגען דייטשלאַנד.

בריאַן זאָל זונטאָג פערלאָזן האַאַג

האַאַג, 20. (אַטע) אין די היגע פּאָליטישע קרייזען האָט מען היינט לאַנסירט די ידיעה, אַז אונטער׳ן דרוק פון דער עפענטליכער מיינונג וועט בריאַן דאָנערשטאַג ליקווידירען אַלע שטרייט־פראַגען מיט סנאָודענען און וואַהרשיינליך, צוליב דעם, וואָס עס וועט נישט קומען צו אַ פערשטענדיגונג זונטאָג פערלאָזען האַאַג.

אַ קאָנפערענץ צווישען בריאַנען און סנאָודענען

האַאַג, 20. (אַטע) היינט איז צום ערשטען מאָל נאָכ׳ן לעצטען קאָנפליקט, פאָרגעקומען אַ צוזאַמענקונפט צווישען בריאַנען און סנאָודענען. די צוזאַמענקונפט איז פאָרגעקומען ביים יאַפּאַנישען אַמבאַסאַדאָר און האָט געדויערט איבער צוויי שעה.

ווי מען מעלדעט פון די קרייזען, וואָס שטעהען נאָהענט צו דער ענגלישער דעלעגאַציע האָבען ביידע מיניסטאָרען געזוכט אַ וועג צו אַ פערשטענדיגונג.

„דיפּלאָמאַטישער" טריק צו ראַטעווען די קאָנפערענץ

אויסגעפונען: פעהלער אין יונג פּלאַן

האַאַג, 20. (ספּ. טעל.) היינט איינערפריה האָט זיך דאָ פערשפּרייט אַ סענסאַציאָנעלער קלאַנג, אַז די סובקאָמיסיע פון פינאַנץ קאָמיטעט האָט ענטדעקט אַ פעהלער אין די רעכענונגען, וואָס שטעלט פון ענגלישען פינאַנץ־מיניסטעריום, וועלכע יונג־פּלאַן. דעם פעהלער האָבען אַרויסגעפינען אָנגעשטעלטע פון ענגלישען פינאַנץ מיניסטעריום, יעלעס איז געוואָרען אויפפאַלענד די גרויסע יעהרליכע ראַטע, וואָס פראַנקרייך האָט בעקומען.

אין די קרייזען פון דער קאָנפערענץ האַלט מען דער ראָזיגען פעהלער פאַר אַ דיפּלאָמאַטישען טריק" מיט׳ן ציל צו פערלייכטערען די פערשטענדיגונג צווישען פראַנקרייך און ענגלאַנד ווי אויך צו ראַטעווען די קאָנפערענץ.

ראַדיאָ־פּראָגראַם

מיטוואָך, דעם 21 אויגוסט

12.05 וואַרשא, מוזיק פון גראַמאָפאָן־פּליטעס. 16.30 וואַרשא, מוזיק פון גראַמאָפאָן־פּליטעס. 17.25 ווילנא, „דאָס בוך וואָס האָט אויפגעטרייסעלט אייראָפּאַ" אַ פאָרלעזונג וועגען רעמאַרק׳ס בוך „אויף מערב קיין נייעס". 18.00 וואַרשא, קאָנצערט פון אָרקעסטער פון קינאָ „קאַסינאָ". 19.00 ווילנא, פרעהליכע אוידיציע. 20.30 וואַרשא, קאָנצערט פון „דאָלינאַ שווייצאַרסקאַ". 21.30 קאַטאָוויץ, טראַנסמיסיע אויף אַלע איבעריגע פּוילישע סטאַנציעס. 23.00 וואַרשא, טאַנץ־מוזיק פון פּויזען. 16.00 מינכען, „די זינגער פון נירענבערג" אָפּערע פון וואַגנער. 20.00 בודאַפּעשט, „באַנקבען" טראַגעדיע פון קאַטאָני. 20.00 דאַווענטרי, סימפאָנישער קאָנצערט. 20.30 בערן, סימפאָנישער קאָנצערט. 21.00 בערלין, קאָנצערט א. נ. „סימפאָנישער דזשעזבאַנד".

אַ מאָרד אָדער אַ זעלבסטמאָרד?

אַ בלוטיגער געהיימניס, וואָס דאַרף איצט אויפגעקלערט ווערן דורכ'ן לובלינער אַפּעלאַציע געריכט

דאָס לובלינער אַפּעלאַציע געריכט האָט איצט אויפצוקלערן אַ בלוטיג געהיימניס.

געשעהן איז עס אין קאָוועל אין יאָהר 1926. אַ געוויסער טאָמאַשעוויטש האָט זיך געווענדעט צו זיין קאָוועלער איינוואוינער סלאַוויקאָווסקי און הערמאַן און געבעטען זיי זאָלען איהם צושטעלען אַ רעוואָלווער, ווייל אַלס שטייער איינמאָהנער איז כּאַנּיסטראַט איז איהם נויטיג אַ רעוואָלווער.

צום בעשטימטען טאָג האָט טאָמאַשעוויטש בעקומען דעם רעוואָלווער און פון גרויס צופריעדענהייט האָט ער פערבעטען סלאַוויקאָווסקי און הערמאַנען אויף אָווענד־ברויט. ביי געלעגענהייט האָט מען שוין געמאַכט אַ אָרדענטליכען טרונק ביז מען איז געוואָרען בגילופענדיג. האָט מען ערשט דערנאָך אָנגעהויבען טרינקען. מען האָט נישט דורכגעלאָזט אין דער נאַכט קיין איין קנייפּע.

שוין פאַר'ן געריכט האָט סלאַוויקאָווסקי ערקלערט, אַז טאָמאַשעוויטש האָט זיך צו איהם גענענדערט שוין אַ האַלב שיכור'ער, אַזעקגעגעבען איהם אַ געוויסע סומע געלד, ערקלערענדיג, אַז ער וויל נישט האַלטען ביי זיך קיין געלד, ווייל אַ שיכור'ער, קען ער די גרויסע סומע געלד פערלירען אָדער מען וועט זי ביי איהם אַרויסגנבענען.

וואָס ווייטער איז געשעהן געדענקט נישט, נישט הערמאַן און נישט סלאַוויקאָווסקי. אַלץ וואָס איז אין יענער נאַכט פאָרגעקומען האָט דאָס שכרות געמאַכט פערגעסען. דערווייל זענען אָבער געשעהן ניטזעלהאַפטע זאַכען. פאַרטאָג האָבען די פערבייגעהער אין קאָוועל געפונען אויפ'ן גאַס טאָמאַשעוויטשעס טויטען קערפּער. אַ געריכטס־מעדיצינישע אונטערזוכונג האָט פעסטגעשטעלט אינטערעסאַנטע פּרטים. טאָמאַשעוויטש איז געשאָסען געוואָרען אַ שאָס אין האַרץ, און דער מאַרינאַרקע זיינעה איז אָבער נישט געווען קיין סימן פון קיין קויל. אַז אַסימן האָט מען געפונען ערשט אינטערן העמד — צעל צי איז טאָמאַשעוויטש בעגאַנגען זעלבסטמאָרד אָדער האָט איהם עמיצער אַזוי ראַפינירט ערמאָרדעט — אָט דאָס איז אַ רעטעניש, וועלכעס דאַרף ערשט אויפגעקלערט ווערען. ביים ערמאָרדעטען האָט מען קיין רעוואָלווער נישט געפונען. מען האָט געפונען בלויז דאָס שייטעל פון רעוואָלווער.

דער רעוואָלווער האָט געהאַט סלאַוויקאָווסקי, וועלכער האָט אויפצומאָנענס, דערווייסענדיג זיך, אַז טאָמאַשעוויטש איז טויט זיך צוגעשטעלט צום פּראָקוראָר.

אויף דער פראַגע איב ער האָט דערהרגעט טאָמאַשעוויטשען, האָט סלאַוויקאָווסקי געענטפערט, אַז ער געדענקט גאָר נישט וואָס אין יענער נאַכט איז געשעהן, ווייל ער איז געווען שכּור. דאָס געלד, וואָס טאָמאַשעוויטש האָט איהם געגעבען אין יעדער נאַכט האָט סלאַוויקאָווסקי איבערגעגעבען דעם פּראָקוראָר.

קיין עדות, וואָס זאָלען קאָנען עפּעס דערצעהלען וועגען דעם איז נישט געזען. עס איז נאָר פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז טאָמאַשעוויטש האָט געהאַט עפּיס נישט קלאָהרע פינאַנציעלע חשבונות, צוליב וועלכע מען האָט איהם געוואָלט בעזייטיגען פון מאַגיסטראַט.

סלאַוויקאָווסקי איז אַרעסטירט געוואָרען און דאָס קרייז־געריכט האָט איהם אָנגענומען אַלס מערדער און פער'משפט אויף 10 יאָהר שווערע תפיסה.

דער פע'רמשפטער האָט דערלאַנגט אַ אָנקלאַגע געגען אורטייל און פאָריגען דאָנערשטאָג האָט דאָס לובלינער אַפּעלאַציע־געריכט געוואָלט דעם פּראָצעס בעטראַכטען.

צוליב דעם, וואָס איינער פון די וויכטיגע עדות האָט זיך נישט צוגעשטעלט איז דער פּראָצעס אָפּגעלייגט געוואָרען.

ווער איז דאָס לובלינער יודישע מיידעל

וואָס האָט זיך געשמדט אין ראַמאַטשעווע

מיט עטליכע טעג צוריק האָט מען איבערגעגעבען אַ ידיעה וועגען אַ לובלינער יודיש מיידעל, וואָס האַלט ביי אָפּגע'שמד'ט ווערען אין ראַמאַטשעווע הערוויסענדיג זיך, אַז דאָס מיידעל איז פון לובלין האָט דער ראַמאַטשעווער רב אַלאַרמירט קיין לובלין צום ראַבינאַט. דער „לובלינער טאָגבלאַט" האָט דאָס צו דער צייט פעראָפענטליכט און צוגעגעבען, אַז דאָס מיידעל איז נאָך אַ מינדעריעהריגע און די לובלינער עלטערן אָדער קרובים קאָנען דאָס מיידעל אָפּראַטעווען.

קיינער אין לובלין האָט זיך אויפ'ן ראַיינגען אַלאַרם נישט אָפּגערופען.

וועגען דער ראַזיגער רעט.עלהאַפטער שמדנעשיכטע לעזען מיר אין דער „פּאָלעסער שטימע" פאָלגענדעס:

„גאַנץ ראָמאַטשעווע איז אונטערען איינדרוק פון דער שמד־צערעמאָניע, וועלכע איז פאָרגעקומען פאָריגע וואָך. עס האָט זיך גע'שמד'ט אַ לובלינער פרל. וו., כּדי צו האָבען די מעגליכקייט חתונה האָבען מיט אַ פּוילישען פּאָרוטשניק.

וועגען שמד פון דעם מיידעל איז מען געוואויר געוואָרען צופעליג.

דעם פאַרגאַנגענעם זינטאָג האָט דער אַדמיניסטער פון ראַמאַטשעווער פּוילישען קאָשטעל זיך אויסגערריקט פאַר בעקאַנטע יודען, אַז ס'איז געקומען פון לובלין אַ יודישע 16־יעהריגע מיידעל זיך שמד'ן, און, אַז דאָס מיידעל געפינט זיך דערווייל אין פּוילישען פאָלקס־הויז. אויף דער פראַגע פון אַ ראַמאַטשעווער יודישע פרוי, האָט דאָס לובלינער מיידעל געענטפערט, אַז ס'איז איהר שוין מיאוס געוואָרען צו זיין אַ יודיש קינד...

די ידיעה האָט אויפגערודערט דאָס גאַנצע שטעטעל און מיטוואָך, בשעת ס'איז פאָרגעקומען די שמד־צערעמאָניע האָט זיך פערזאַמעלט אַ גרויסער עולם יודען און קריסטען. פאַר דער ענטגילטיגער שמד־צערעמאָניע האָט מען די יודען אַרויסגעבעטען פון קלויסטער. אין שטעטעל קאָכט ווי אין אַ קעסעל און אומעטום הערט מען פון דעם שמד.

דאָ איז נישט אַמעריקאַ

און אַן אַמעריקאַנער מעג שפּאַלטען די נאָז אויפ'ן שאָסיי

יוליאַן קאַסאָווער, אַן אַשמענער תושב האָט נאָך קליינערהייט עמיגרירט קיין אַמעריקאַ. דאָרט האָט ער זיך אַרויפגעאַרבייט און געוואָרען אַ שטיקעל נגיד. לעצטענס האָט ער אונטערגענומען אַ רייזע קיין „יוראָפּ" און פאַראייננעמענס זיך אויך זעהן מיט זיינע קרובים אין פּוילען.

אין ווילנע האָט זיך יוליאַן קאַסאָווער אָפּגעשטעלט אין האָטעל „אייראָפּע". פון דאַנען האָט ער זיך שוין אויך געוואָלט אַריינכאַפּן אָק זיין געבוירטס־שטאָט אָשמענע. ווי ס'פּאַסט פאַר אַן אַמעריקאַנער נגיד איז ער קיין אָשמענע נעפאָהרען נישט מיט דער באַהן, נאָר מיט אַן אויטאָ. ער האָט געדונגען אַ טאַקסי פאַר 30 גילדען און זיך געלאָזען אין וועג.

6 קילאָמעטער הינטער ווילנע איז דער טאַקסיס אַרויף אויף אַ גריבעל, דער אויטאָ האָט זיך אַ שטאַרקען טרייסעל געטאָן און דער אַמעריקאַנער, האָט זיך פון טרייסעל שטאַרק צוקלאַפּט די נאָז. אַנשטאָט צו פאָהרען קיין אָשמענע האָט דער אַמעריקאַנער געהייסען דעם שאָפער אויסדרייען דעם ישעל צוריק און פאָהרען קיין ווילנא אין דער ניכער הילף.

אין נאָכער־הילף האָט דער דאָקטאָר פעסטגעשטעלט, אַז ביים אַמעריקאַנער איז צושפּאַלטען דער נאָז־ביין צווישען ביידע אויגען און איהם פערבאַנדאַזשירט די וואונד. אַרויסגעהענדיג פון דאָקטאָר איז דער אַמעריקאַנער אַהויסגעפאַלען מיט אַ פאָלגער טענה צום שאָפער: ער האָט נישט גוט געפיהרט דעם אויטאָ און צוליב איהם האָט ער זיך צוקלאַפּט די נאָז. ער מאָנט אַלזאָ לויט די אַמעריקאַנער געזעצען, אַז דער שאָפער זאָל איהם אומקעהרען דעם שכר־היזק פאַר'ן שפּאַלטען די נאָז.

דער שאָפער האָט אָבער גע'טענה'ט, אַז נישט נאָר ער האָט נישט בדעה דעם אַמעריקאַנער צו בעצאָהלען פאַר דער נאָז, נאָר ער מאָהנט נאָך פאַר דער רייזע קיין אָשמענע 30 גילדען, ווי ס'איז געווען געדונגען. ווילסטו פאָהרען קיין אָשמענע — האָט געטענהט דער שאָפער — מוזטו קענען די ווילנער שאָסעען, דאָ איז נישט אַמעריקא וואו די צווישען שטאָטישע וועגען זענען אַספאַלטירט דאָ מוז מען אין אויטאָ זיך פעסט האַלטען.

אַזוי ווי זיי האָבען צווישען זיך נישט געקענט דורכקומען, זענען זיי, לויטן פאָרשלאַג פון אַמעריקאַנער, אַוועקגעפאָהרען מיט'ן זעלבען אויטאָ אין דער פּאָליציי.

דער אַמעריקאַנער מיט'ן שאָפער האָבען זיך נישט געקענט אויסטענהן. דער שאָפער רעדט נאָר פּויליש, דער אַמעריקאַנער ווייטער רעדט נאָך ענגליש, האָבען זיי גענומען דעם יודישען לאָקיי פון „אייראָפּע" אַלס דאָלמעטשער.

צוערשט האָט דער אַמעריקאַנער גערעדט ענגליש און דער וואָזשנע האָט אַלץ איבערגעגעבען דעם שאָפער אויף פּויליש. שפּעטער אָבער, ווען דער וואָזשנע האָט זיך דערוואוסט, אַז דער אַמעריקאַנער איז מאחיני בני ישראל איז ער איבערגעגאַנגען אויף פראָסט־מאַמע־לשון. דער אַמעריקאַנער האָט גערעדט יודיש מיט'ן עכטען ווילנער יודיש און דער וואָזשנע האָט אַלץ איבערגעגעבען דעם שאָפער אויף פּויליש.

Dr. H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאַנאַ 25, טעל. 26-87

צוריקגעקעהרט

ספּעציעל אַרצט פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער־שוואַכע, אַלע אַרט אַנאַליזען, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ־שטראַהלען.

נעמט אָן פון 8 פריה ביז 2 נ.מ. און פון 6–9 אָוו.

אַרעסטירט אַ ווילנער פרויענהענדלער

וואָס האָט אַרויסגעפיהרט 5 מיידלעך

ווילנע, די ווילנער פּאָליציי האָט בעקומען אַ ידיעה, אַז אויפ'ן וואָקזאַל אין סלאָנים איז אַרעסטירט געוואָרען דער ווילנער איינוואוינער ניקאָלאַי פּיעטשענקאָ (טיזנהויזער 4), געגען וועלכען עס זענען דאָ בעווייזען, אַז ער האַנדעלט מיט לעבעדיגער סחורה.

לויט אַלע וואַהרשיינליכקייטען, איז דער אַרעסטירטער פּיעטשענקאָ דער זעלבער, וואָס האָט אַרויסגעפיהרט פון ווילנע 5 מיידלעך, וועגען וואָס ס'איז בשעתו געשריבען געוואָרען. לויט דער קורצער טעלעפאָנישער ידיעה פון דער סלאָנימער פּאָליציי האָט פּיעטשענקאָ אין משך פון די לעצטע 2 חדשים אַרויסגעפיהרט פון ווילנע אַליין 9 מיידלעך. ער האָט זיי פאַרגעלייגט אַרבייט אויפ'ן פעלד אין פּאָמערן און באמת זיי אַרויסגעפיהרט אויפ'ן אינטערנאַציאָנאַלען מאַרק פון האַנדעל מיט לעבעדיגער סחורה.

די פּאָליציי האָט פעראָרדענט אַן ענערגישע אויספאָרשונג. ס'זענען אויסגעפאָרשט געוואָרען די אומשטענדען, ביי וועלכע דער הענדלער האָט זיינע קרבנות אַרויסגעפיהרט, די פּאָליציי האָט אַפילו נעך וואוסט, ווי דער פערפיהרער זעהט אויס און אויפ'ן סמך פון נאָך פערשידענע ידיעות, וועלכע זי האָט צונויפגעזאַמעלט, איז די אויספאָרשונג געקומען צום בעשלוס, אַז דער פאַרשוין איז דאָס דער ניקאָלאַי פּיעטשענקאָ פון טיזנהויזער 4.

מען האָט געבראַכט פּיעטשענקאָ ברענגען קיין ווילנע און דאָ זאָל ער געשטעלט ווערען אויף קאָנפראָנטאַציע מיט די מיידלעך, וועלכע ער האָט געוואָלט אַרויספיהרען, נאָר ס'האָט זיך איהם נישט איינגעגעבען.

פּיעטשענקאָ האָט מען אַרעסטירט צוזאַמען מיט אַ פריילין מאַריאַ סיעלערטשיק. ס'איז נאָך נישט פעסטגעשטעלט, צי איז די פריילין זיינע אַ שותפ'טע אָדער זיינער אַ קרבן, וועלכען ער האָט געוואָלט פערקויפען.

יורידישע עצות

אין דער היינטיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" אַנטוואָרטען אויף יורידישע פראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופּאָן

יורידישע אָפּטיילונג פון „נייעם פאָלקסבלאַט".

בעם דערלאַנגען אַן אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה, דאַרף צוגעלעגט ווערען דער קופּאָן מיט דער דאַטע פון טאָג, ווען די אָנפראַגע ווערט דערלאַנגט. אויף אָנפראַגען אָהן קופּאָן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

9645. אַ לעזער פון וואָלטשאַנסקאַ.

נעהמט נישט די זאַך אַזוי ערנסט. ערשטענס איז נאָך בכלל אַ פראַגע, צי מען קען אייער האַנדלונג טראַקטירען אַלס שטראָפּבאַרער פערברעך.

צווייטענס, אויב די אומשטענדען רעדען שוין יאָ קעגען אייך, קאָנט איהר אויך שוין איצט נישט בעשטראָפט ווערען צוליב פערעלטערטקייט פון פערברעך.

איבעריגענס איז דאָך דורך דער צייט געווען אויך אַן אַמנעסטיע, וועלכע מוז לגבי אייך אומבעדינג אַנגעוואַנדען ווערען.

9646. פּראַשקער.

אייער בעמערקונג איז איבעריג.

מיר טון נישט גרינגשעצען קיין ערנסטע ענינים און בעשווערען נישט קיין לייכטע ענינים, נאָר בעהאַנדלען אַלע ענינים, אַזוי ווי די לעזער שטעלען זיי אונז פאָר און אַזוי ווי דער גייסט פון געזעץ דיקטירט אונז.

אויב ס'האַנדעלט זיך וועגען אייער שוואָגערס ענין, געפונען מיר בשום אופן נישט אין זיין האַנדלונג קיין שום סמנים פון אַן אַפערע, ווי איהר רופט עס אָן – לויט די ווערטער פון אַ בעקאַנטען רעכטס־קאָנסולענט, הגם דער געזעצגעבער טראַקטירט עס נאָר בלויז פאַר אַ שטראָפבאַרע פערמעגענס־אומאַנשטענדיגקייט (karalna nieuczciwość majątkowa) אמת פאַר אויספילען אַן־אונטערגעשריבענעם בלאַנקעט מיט אַ טעקסט, וואָס איז שעדליך פאַר די מאַטעריעלע אינטערעסען און פערמעגען פון אונטערגעשריבענעם וויסענדיג דערביי, אַז דער דאָקומענט ענטשפּרעכט נישט דעם ווילען פון אונטערגעשריבענעם פערזאָן דראָהט טאַקע לויט'ן אַרט. 613 פון שטראָף־קאָדעקס אַ זעהר האַרבע שטראָף.

אַזוי ווי די סחורה און דער געשעפטס־לאָקאַל געהערען פאַקטיש צו אייער שוואָגער האָט די מאַנאַפּאַלאַציע מיט'ן בלאַנקעט נישט געקאָנט דעם אונטערגעשריבענעם בע'עולה'ן, ממילא דאַרף די גאַנצע זאַך בעטראַכט ווערען גיכער פאַר אַן־אונזיניגקייט און פשוט'ע נאַרישקייט איידער פאַר אַ פערברעך.

9647. אַ לעזער פון אַלעקסאַנדער.

געוויס האָט איהר דאָס רעכט צו פאָדערען אַן־ענטשעדיגונג פאַר די איבער'שעה'ן.

איהר דאַרפט דערלאַנגען אַן־ענטשפּרעכענדע אָנקלאַגע אין אַרבייטס־געריכט.

9648. P. K.

צי איהר וועט בעקומען אַ קלאַוזול אָדער נישט דאָס קאָנען מיר אייך נישט זאָגען, די ערשטע זשירען פאַלט אָבער נישט אָפּ צוליב'ן פערשפּעטיגטען פּראָטעסט.

9649. A. G. פון פּיעטריקאָווער־גאַס

מען קאָן נישט צווינגען אַ הויזווירט, אַז ער זאָל אַריינשטעלען דאָפּעלטע פענסטער אין אַ פערדינגענער דירה.

9650. I. G. אַבאָנענט

9651. י. מ.

9652. M. Sz. № 4

9653. פון פילנאָצנאַ

וועגען אייערע ענינים מוזט איהר זיך פערשטענדיגען פערזענליך מיט אונזער יוריסט, טעגליך פון 3—4 מיטבערענגענדיג די ציטונג.

9654. פּולאַווסקי

מיט'ן ערקלערען דער פירמע אַן־אויפּאַדלאָשטש ווערט דער אָפּמאַך מיט'ן אָנגעשטעלטען פּערזאָנאַל נישט אויפגעלעזען.

אויב דער סינדיק פון דער אויפּאַדלאָשטשמאַסע וויל אייך קינדיגען, מוז אייך ווערען אויסגעצאָהלט אַן־ענטשעדיגונג אין דער הויך פון 3 חדשים.

9655. אַ סוחר פון זאַכאַדניאַ.

אַזעלכע שבועות גילטען נאָר אויף די שטחים פון דער געוועזענער דייטשער אָקופּאַציע.

9656. אַ בעקאַנטער לעזער.

פערשטענדיגט זיך מיט אונזער יוריסט פערזענליך און ברענגט אונז די אָפּשריפט פון דער אָנקלאַגע אין אַרבייטס־געריכט און פון דער דעציזיע, ווייל פון אייער אָנפראַגע איז בכלל נישט קלאָר אין וואָס עס האַנדעלט זיך. מעגליך, אַז איהר האָט נישט געהעריג געקלאָגט.

9656. קיוואַנאָוויטש.

געוויס ווערט אַ חוב פאַר אַרבייט בעפאָרצוגט.

מיט וועקסלען טאָר מען אָבער קיין חוב פאַר אַרבייט נישט דעקען אַלענפאַלס ווערט אַזאַ דעקונג גערעכענט פאַר נישט בעצאָהלט. די גילטיגקייט פון די היינטיגע וועקסעל־בלאַנקעטען איז נישט אָפּהענגיג פון קיין בעשטימטען טערמין און דעריבער מעג מען זיי האַלטען נישט אויסגעשטעלט.

כּי ימצא בקרבך איש או אשה אשר ילכו

וואָס קלערען צו געהן אין אַן־אַנדערע ביוראָ

ודרשת היטב והנה אמת נכון הדבר, והגד להם זאָלסטו זיי זאָגען

אַז נור אין ביוראָ ביים רעכטסקאָנסולענט **י. מאַנעלאַ**

17 פּיעטריקאָווער 17

52 זאַכאַדניאַ 52

טעלעפאָן 48-79

ווערט בעוויסענהאַפט ערלעדיגט און געשריבען אַלע סאָנדאָווע זאַכען, ביטעס, קלאַוזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען, קאַרנע און ציוויל אַפּעלאַציעס, אַדוואָקאַניעס, אינטערציזיעס, ספּעציאַליסט פון שותפות־אַקטען, איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.

מיט אַכטונג

י. מאַנעלאַ, פּיעטריקאָווער 17

דורכגאַנג זאַכאַדניאַ 52.

שילדער

צו מעסיגע פּרייזען צו בעקומען ביי

פּאַרזשוטשקאַ, קאַמיעננאַ 5.

אַ נייע געזעץ וועגען עמיגראַציע אין בעלגיען

(אַ בריף פון בריסעל)

שוין מעהר ווי צוויי חדשים ווי אין בעלגיען רעדט מען וועגען ענדערונגען וואָס דאַרפען קומען אין דעם אימיגראַציע געזעץ. דערווייל זענען שוין געוואָרען איינגעפיהרט אין געוויסע גרעניצען צייטווייליגע באַגרענצונגען אין פערשידענע שוועריגקייטען פאַר אויסלענדער, וואָס ווילען פערבלייבען אין לאַנד. אויב פריהער פלעגט מען זעהר לייכט בעקומען וואוינרעכט ווען מען איז אַריינגעקומען אין לאַנד אומלעגאַל — האָט מען לעצטענס זיך שוין נוהג געווען כמעט אַלעמען צו ענטזאָגען אפילו ווען דער אימיגראַנט האָט אַרבייט.

דערמיט האָט מען, פערשטעהט זיך, געטראָפען פיל פון די אויסלענדער, על פי רוב פוילישע און טאַקי אויך פיל יודען, וואָס זענען געקומען קיין בעלגיען אומלעגאַל, אָהן וועלכע עס איז דאָקומענטען. אַ חוץ דעם איז אויך געוואָרען ערגער די לאַגע פון די פּאָליטישע עמיגראַנטען.

אָבער בעת עס ווערען געמאַכט די דאָזיגע שוועריגקייטען פאַר עמיגראַנטען דאָ צו פערבלייבען, ווערען געשלאָסען גלייכצייטיג אין אויסלאַנד אַרבייטס-קאָנטראַקטען צווישען בעלגישע אינדוסטריעלער און הונדערטער אַרבייטער פון פוילען, טשעכאָסלאָוואַקיען א. א. און די מאַכט גיט זיי אַרויס לייכט די נויטיגע וויזעס.

לעצטענס האָבען אויך די בעלגישע אַרבייטער אָנגעהויבען מורמלען אויף די מאַסען-איינוואַנדערונג פון די אויסלענדישע אַרבייטער. און ווייל דער אויסלענדישער אַרבייטער איז נישט סינדיקירט, היט נישט אַזוי שטאַרק אָפּ דעם 8-שעהדיגען אַרבייטס-טאָג און בעגנוגט זיך אויך מיט אַ קלענערען לוין, ווענדען זיך טאַקע די אינדוסטריעלער קיין אויסלאַנד, בעת זיי נויטיגט זיך אין אַרבייטס-הענד. ער שיקט אַנ'אַגענט קיין פוילען, אָדער אַנ'אַנדערע מלוכה כדי צו ווערבירען דאָרט אַרבייטער פאַר זיין אונטערנעמונג אין בעלגיען.

עס קומט נאָך צו דאָס, וואָס איצט ערב דעם יובילעאום יאָהר פון בעלגיענס 100 יאָהריגער זעלבסטשטענדיגקייט דאַרף מען האָבען אין לאַנד צעהנדליגער טויזענדער אַרבייטער בכדי ספּעציעל צוצוגרייטען די פערשידענע וועלט אויסשטעלונגען וואָס וועלען פאָרקומען אין אַנטווערפּען, ליעזש און אויך אין בריסעל, גענט, ברינגע א. א. שטעט. דער בעלגישער שוואַרצער אַרבייטער פערלאָזט איצט גערען דעם קוילען-גרוב, די פאַבריק און געהט אַרבייטען ביי די אונטערנעהמונגען וואָס האָבען אַ שייכות צו די דערמאָהנטע אויסשטעלונגען. דאָ צאָהלט מען איהם בעסער און דאָ איז איהם אויך בעקוועמער צו אַרבייטען. זענען דאָך געצוואונגען די פאַבריקאַנטען און אינדוסטריעלער צו פערטרעטען די פריי געוואָרענע אַרבייטס-פלעצער מיט אויסלענדער.

שטעלט זיך אָבער די פראַגע: וואָס וועט זיין אין דעם „אסרו חג" פון די בעלגישע פייערונגען, צו מאָרגענס נאָך דער אויסשטעלונג? וואו וועלען זיך אַהין טאָן די צעהנדליגער טויזענדער בעלגישע אַרבייטער, וואָס האָבען שוין פערענדיגט די אַרבייט ביי די אויסשטעלונגען און אַנדערע בנינים וואָס ווערען געבויט ספּעציעל צו דעם יובל-יאָהר? אָדער מען וועט דאַרפען מאַסענווייז אַרויסשיקען צוריק די אויסלענדער, וועלכע מען האָט פריהער אַליין איינגעלאַדען צו קומען אַרבייטען, אָדער די אייגענע אַרבייטער וועלען דאַרפען עמיגרירען...

די אַלע פראַגען האָט דער מיניסטאָרען-ראַט איצט איבערגעגעבען צו אַ ספּעציעלער קאָמיסיע. די דאָזיגע קאָמיסיע האָט די פולמאַכט צו צוגרייטען אַ געזעץ-פּראָיעקט וואָס זאָל איינמאָל פאַר אַלע מאָל רעגולירען די איינוואַנדערונג און דאָס רעכט פון פערבלייבען פון די אויסלענדער אין בעלגיען.

די סאָציאַליסטען, וועלכע פאָדערען שוין פון לאַנג אַזאַ מין רעגולירונג פון דער אימיגראַציע און וועלכע זענען שוין לאַנג טעטיג אין די רייהען פון די אויסלענדישע אַרבייטער, זאָרגענדיג פאַר זייער לוין, סאַניטאַרע בעדינגונגען וכדומה — זענען נישט צופרידען מיט דער דערמאָנטער קאָמיסיע, ווייל די קאָמיסיע האָט נישט איינגעלאַדען צו זיך קיין אַרבייטער-פאָרשטעהער וואָס קאָנען געהעריג אויפקלערען דעם ענין און אויך שטעהן אויף דער וואַך פון דעם אַזיל-רעכט.

ווי מיר דערוויסען זיך וועט די דאָזיגע קאָמיסיע בקרוב פאָרלעגען איהר געזעץ-פּראָיעקט דעם מיניסטאָרען ראַט. דער מיניסטאָרען-ראַט וועט אַרויסזאָגען זיין מיינונג און איהם פאָרלעגען דעם פאַרלאַמענט.

עס איז צו גלויבען, אַז דאָס נייע געזעץ וועט נישט איבעררייסען מיט דער בעלגישער טראַדיציע פון גאַסטפריינדליכקייט און וועט נישט זיין שטרענג צו די טויזענטער הרמדע, וואָס קומען קיין בעלגיען זוכען אַ נייע היים און הילף דורך אַרבייט.

י. עליאַט

Dr. Z. Rakowski

ספּעצ. פאַר אויערען-, נאַז-, האַלז און לונגען-קראַנקה

קאָנסטאַנטינער 9, טעלעפאָן 27-81.

שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אָן אין לעטשניציע, זגערושער 17 פון 10—11 און פון 2—3

Dr. med. J. Lubicz

ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 41-46

קראַנקהייטען פון דיביינער, געלענקען,

פערקרימונגען פון די פּלייצעס און גלידער.

אייגענע פּראַצאַוניע פון זעמטליכע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען, חוץ: הסלאַדקעס אויף פּלאַטפוסען, קינסטליכע פיס, נאָרמטען א. ז. וו. עמפּפאַנגט פון 5—7 אָוו.

צוריקגעקעהרט.

„לאָמיר זיין געזונד!"

אָפּטיילונג פון „נייעם פאָלקסבלאַט" פאַר פראַגען פון געזונדהייטס-וועזען, היגיענע און מעדיצין

אונטער דער רעדאַקציע פון דר. ע. אוריסאָן און דר. לעאָן פוקס.

> **„לאָמיר זיין געזונד"!**
> אָפּטיילונג פון „נייעם פאָלקסבלאַט" פאַר געזונדהייטס-פראַגען, היגיענע און מעדיצין
>
> ענטפערען ווערען געגעבען נאָר אויף שריפטליכע אָנפראַגען.
>
> מיטוואָך, דעם 21-טען אויגוסט 1929.

71. אַ לעזער פון קעלבאַך-גאַס.

דאָס וואָס איהר קאָנט אויפעסען פאַר דריי און דערביי ווערט איהר וואָס אַ מאָל בלאַסער און דאַרער, איז אַ בעוויז, אַז איהר מוזט זיין קראַנק. ס'איז נישט אויסגעשלאָסען, אַז איהר האָט די צוקער-קראַנק. מאַכט זיך אַנ'אַנאַליז פון אורין און ווענדעט זיך דערמיט צו אַ דאָקטאָר.

72. א. ב—ן № 12

מיר האָבען שוין געשריבען, אַז קאָפּ-ווייטאָג איז נישט קיין בעזונדערע קרענק, נאָר אַ סמן פון אַנ'אַלגעמיינער קרענק פון אָרגאַניזם. אויף וואָס איהר זייט קראַנק קאָן נאָר פעסטשטעלען אַ מעדיצינישע אונטערזוכונג.

73. „Anricus"

פון אַנאַניזם האָט נאָך קיינער נישט בעקומען קיין ווענערישע קראַנקהייט. אייער שרעק איז דעריבער אינגאַנצען נישט בעגרינדעט. דער אָנאַניזם און דער שרעק האָט געווירקט אויף אייער נערווען-סיסטעם. לייענט בעסער נישט די אַלע בראָשורען וועגען ווענערישע קרענק, וועט פאַר אייך זיין געזונדער. אַמבעסטען וואָלט פאַר אייך געווען איהר זאָלט חתונה האָבען, וועט איהר אינגאַנצען געזונד ווערען.

74. י. ר. פון ציעלניאַנע.

איהר שרייבט אַליין, אַז ווען איהר האָט אויסגעפאָלגט אַלע פאָרשריפטען, וואָס דער דאָקטאָר האָט אייך פערשריבען, האָט איהר זיך אַ סך בעסער געפיהלט... טאָ צו וואָס האָט איהר געהערט די עצות פון אייערע ווייב'ס קאָלעזשאַנקעס און יעדעס מאָל געענדערט דעם דאָקטאָר? ווענדעט זיך צום 1 דאָקטאָר, וועלכער האָט אייך אָנגעהויבען צו היילען און האַלט זיך אָן זיינע אָנווייזונגען. דאָס ענדערען יעדעס מאָל דעם דאָקטאָר וועט אייך קיין נוצען נישט ברענגען צווייטענס, דאַרפט איהר פערשטעהן, אַז ביי אַ צוקער-קרענק איז די וויכטיגסטע זאַך זיך צו האַלטען ביי דער פאָרגעשריבענער דיעטע. קיין זאַך וועט אייך נישט העלפען אַז איהר וועט „אָפּנאַרען" דעם דאָקטאָר און וועט איבערשרייטען די דיעטע. איהר נאַרט נישט אָפּ דעם דאָקטאָר, נאָר זיך אַליין.

75. L. W.

איהר לײדט אויף אַנ'ענטצינדונג פון דער שליים-הויט אין נאַז. דאָס שטעהט וואַהרשיינליך אין שייכות מיט אייער פאַך. געוויסע ריחות קאָנען אַזאַ ענטצינדונג אַרויסרופען. איהר מוזט זיך ווענדען צו אַ ספּעציאַליסט פון נאַז-קראַנקהייטען.

76. שמעלקע פון גייערס ראַיאָן.

די ערשיינונגען ביי אייך זענען אַ געוויסע פאָרם פון מענערשוועכע (אימפּאָטענץ), וואָס איז אָבער אין אייער עלטער פולשטענדיג היילבאַר. איהר מוזט אין משך פון אַ לענגערער צייט — ביז 6 חדשים — נישט האָבען קיין בעציהונגען מיט פרויען, מאַכען זיך קאַלטע איינרייבונגען אויפ'ן גאַנצען קערפּער, בכלל זיך בעמיהען צו שטאַרקען אייער אָרגאַניזם און די נערווען.

77. עמזעט פון זשגאָווסקאַ גאַס.

געגען מאַנדעוועשקעס איז אַ גוט מיטעל גרויע מאַשטש (szara maść). דעם בעהאָרטען טייל פון קערפּער דאַרפט איהר מיט דער מאַסטש פאַר'ן שלאָפען געהען איינרייבען און דעם צווייטען טאָג זיך אויסבאָדען אין אַ וואַרימער וואַנע און אומבייטען דאָס בעטגעוואַנט. איהר זאָלט עס ווידערהאָלען נישט מעהר ווי צוויי מאָל.

אַ בריף פון ארץ-ישראל

(ענדע פון דער 3-טע זייט).

דעם עקאָנאָמישען פּראָגרעס פון נאָהענטען אָריענט אין די קומענדיגע יאָהרען.

די כעמישע אינדוסטריע איז אַנדערש פון די אַנדערע עהנליכע אינדוסטריען. אַז מיר האָבען אַרויסבעקומען אַ מינעראַל פון אַיין סאָרט דינט דאָס אַלץ פונדאַמענט פאַר אַרויסבעקומען אַנדערע מינעראַלען. צ. ב. אין ים-המלך איז פערהאַן בראָמין און מיר ווילען אַרויסבעקומען דעם דאָזיגען מינעראַל אין דער נאָהענטסטער צייט און ברענגען איהם אין מאַרק, און אום אַרויסצונעהמען די בראָמין איז נויטווענדיג אַרויסצונעהמען אויך אַנ'אַנדערען כעמישען מאַטעריאַל וואָס ווערט גערופען כלאָרין, און דער דאָזיגער כלאָרין ווערט אַרויסגענומען פון זאַלץ, און דער זאַלץ געפינט זיך אין אַ גרויסער צאָהל אין ים המלך.

אום אַרויסצובעקומען כלאָרין איז נויטווענדיג אַרויסצובעקומען אַ מינעראַל וואָס הייסט קאַרעאַלקאַליע, און דעם מינעראַל בענוצט מען אין שכם און אַנדערע שטעט אין ארץ־ישראל ביים מאַכען זייף. אויסער די מאַטעריאַלען בעזיצט דער ים המלך כעמישע שטאָפען פאַר מיסטינגען באָדען, אַ זאַך וואָס וועט העלפען ערד-אַרבייט און אַגרי-קולטור.

עס איז בעוואוסט האָט נאַיאַמעיסקי פערענדיגט, אַז דער נוצען וואָס וועט אַרויסקומען פון אַזאַ ווערק וועט זיין נישט בלויז פאַר דער געוועלשאַפט נאָר אויך פאַר דער רעגירונג און דעם גאַנצען לאַנד, און הלוואי אַז דורך דעם זאָלען מיר רינגען גאַנץ ארץ־ישראל, ד. ה. נישט די יודען אַליין און נישט די אַראַבער אַליין, נאָר די אַראַבער און די יודען צוזאַמען.

ל. מ.

גאָלדענע גליקען

(ראָמאַן)

107)

דער אָפּהילך פון שריט און שטימען, וואָס האָבען זיך געטראָגען פון אויבען, האָבען אונז צוריקגעבראַכט צו דער ווירקליכקייט.

איך האָב אַרויסגעלאָזט מאַריאַ'ן פון די אָרעמס, נעכאַפּט פון טיש דעם סיפאָן זאָדע-וואַסער און בין אַרויס פון דער קאַיוטע.

ביי דער שוועל איז געשטאַנען ווילטאָן בעוואָפענט מיט אַנ'אייזערנעם שטעקען. און גרייט אָפּצוווענדען אַנ'עווענטועלען אָנפאַל פון די צוויי מאַטראָסען.

דערזעהענדיג מיך — מיין אויסזעהען איז וואַהר שיינליך געווען גרויזאַם — איז דער מוט פון די אָנפאַלער געפאַלען.

— פּאַראַויס, ווילטאָן! — האָב איך אויסגערופען, אויפהויבענדיג אין דער הויך דעם סיפאָן און איבערגעהענדיג אין אַנ'אָנגריף-פּאָזיציע.

דער שונא האָט נישט אויסגעהאַלטען.

ווי די מאַטראָסען זענען נישט געווען טריי „סענ"נאַטאָ, אָבער ריזיקירען צוליב איהם מיט'ן לעבען האָבען זיי נישט געהאַט קיין חשק.

זיי האָבען דערשראָקען אַ געשריי געטון און גאָר פשוט אַנטלאָפען.

ווי נאָר זיי זענען פערשוואונדען אין קאָרידאָר צווישען די קאַיוטעס, האָב איך דערהערט פון אויבען ביל'ס קול, וועלכער האָט מיך גערופען צו זיך.

איך בין צוריק אַריין אין דער קאַיוטע.

— קומט, מאַריאַ! — האָב איך געזאָגט, אויסשטרעקענדיג צו איהר די האַנד.

זי האָט זיך קאָנוואולסיוו איינגעקלעמט מיט די פינגער אין זיין אַרבעל און דאָ האָב איך בעמערקט, אַז סענגאַט איז צו זיך געקומען און זיך אָנגעהויבען צו בעוועגען. מיט גרויס אָנשטרענגונג האָט ער זיך אָנגעשפּאַרט אויף דער פּלייצע און אַרויסגערוקט דעם קאָפּ פון אונטער'ן טיש.

— אַ רוגער זאָל אייך טרעפען! — האָט ער אַרויסגעכריפּעט, שטיקענדיג זיך — איך וועל זיך נאָך מיט אייך ביידע אָפּרעכענען!

ער האָט זיך פערכליניעט און צוריק געפאַלען צו דער ערד.

אַנ'אַנדערש מאָל, וואָלט איך אַ הספּערשטופּט דאָס מויל ביים ערשטען וואָרט, אָבער דאָ — ביי די איצטיגע אומשטענדען — האָב איך נישט געמאַכט פון איהם קיין וועזען. מיינעטוועגען זאָל ער זיך זידלען, אויב עס איז איהם לייכטער דערפון!

פערלאָזען די יאַכטע „סיגול" איז געווען אַ סך שווערער, ווי אַרויפצוקריכען זיך אויף איהם.

אַרפּייטענדיג גאַנץ איבערצייגענד מיט'ן רעוואָלווער, האָט ביל פערטריבען די קאָמאַנדע און דער שטורמאַן־קאַיוטע, פערשלאָסען די טיר, און צוריקגעקומען אויבען, וואו ווילטאָן און דער שאָפער האָבען זיך געאַרבעט ביים שטריק-לייטער, כדי מאַריאַ זאָל קענען בעקוועם אַרונטערגייען אין קומיננס שיפעל.

— איך האָף, אַז איהר זענט נישט פערוואונדעט, דושעק? — האָט ביל אַ פרעג געטון, אונטערקומענדיג צו מיר, און דערלאַנגענדיג מיר די האַנד.

— ניין, אַ דאַנק, ביל, — האָב איך געענטפערט

— ס'איז אַלץ אין אָרדנונג.

ביל מיט מאַריאַ'ן האָבען זיך האַרציג בעגריסט.

קומינג האָט געקוקט אויף אונז מיט ענטציקונג, און אַ פרעג געטון, צי נעהמען מיר די יאַכטע אין געפאַנגענשאַפט, אָדער מיר פאָהרען צוריק אין זיין שיפעל.

— יאָ, מ'דאַרף שוין טאַקע אָוועקפאָהרען, — האָט ביל מסכים געווען — אַ גרויסער שאָד. איך האָב ערשט אָנגעהויבען צו פיהלען דעם טעם פון קאַמף. דער דאָזיגער סענגאַט האָט אַ זעהר סימפּאַטישע מאַנשאַפט... בפרט, ווען זי פיהלט, אַז זי קומט אַריין אין גוטע הענד!

נישט קוקענדיג אויף אַזאַ גוטען אָפּרוף וועגען זיי, האָבען סענגאַט'ס מאַטראָסען משמעות ישט געהאַט קיין פערדרוס, וואָס מיר פאָהרען אַוועק.

מרה שחורה'דיג האָבען זיי אַרויסגעקוקט אויף אונז פון די שויבען פון דעם שטורמאַנס קאַיוטע.

איך האָב איבערגעגעבען מאַריאַ'ן אין קומינגס הענד, און אַריינגעשפּרונגען נאָך איהר אין שיפעל.

אין אַ מינוט שפּעטער האָט אָנגעהויבען צו אַרבייטען דער מאָטאָר.

מיר זענען שנעל אָפּגעשוואומען צום ברעג, פיהרענדיג מיט זיך טייערע רויב.

סענגאַטס יאַכטע, וואָס איז געבליבען ווייט הינטער אונז, האָט זיך, אונטערגעטריבען פון מיין פאַמעלעך געגליטשעט צום ים...

פון די ערשטע ווערטער מאַריאַ'ס האָב איך געזעהען, אַז ביל'ס סברות זענען געווען פולשטענדיג בערעכטיגטע.

מיט דער הילף פון אַ געשיקט צוזאַמענגעשטעלטען בריף, פון וועלכען מ'האָט געקאָנט פערשטעהן, אַז ער קלויבט זיך חתונה-האָבען מיין טובה-ווענעג, האָט זי סענגאַט פערנאַרט אין זיין הויז אויף בעלגרעוו-סקווער.

דאָרט האָט ער פערזיכערט מאַריאַ'ן, אַז ער צווייפעלט נישט אין מיין אומשולד, און פאָרגעשלאָגען אָפּצופיהרען זי איך געריכט אַריין.

מאַריאַ האָט גאָרנישט חושד געווען און איז דערויף מסכים געווען.

ווען סענגאַטס אויטאָ איז אַרויסגעפאָהרען פון דער שטאָט, איז שוין שפּעט געווען צו פּראָטעסטירען, אָבער געגענגעשטעלט זיך.

צופאָהרענדיג צו בערנהעם, האָט סענגאַט אַרויסגענומען אַ נאָזטיכעל איינגעטונקען אין כלאָראָפאָרם און צוגעטראָגען איהם צו מאַריאַס פּנים.

(פאָרטזעצונג קומט).

62 ער און 60 זי...

אויף קאלעיאווע גאס אין וואלקאוויסק איז פרעהליך. אלט און יונג האבען איצט צו דער־צעהלען וועגען אן׳אינטערעסאנטען ראמאן צווי־שען א 62־יאהריגען ייד מיט א 60־יאהריגער יידינע וועלכע איז נעבעך צושטערט געווארען צוליב א גע־מעהנליכען שטעקען.

וועגען די איינצעלהייטען פון דעם ראמאן גיבען איבער די ארומיגע שכנים פאלגענדעס:

די 60־יאהריגע יודענע ז. האט געווארפען אן אויג אויף איהר אלטיטשקען 67־יאהריגען מאן און האט זיך פערקוקט אויף דעם 62־יאהריגען ייד ב., וועלכער האט א פרוי שוין מיט אויסגעוואקסענע קינדער.

זי האט א צייט לאנג געקוקט אויף איהם, ביז ער האט אויך אנגעהויבען קוקען אויף איהר. צווישען די אלטיטשקע איז ראַן געשלאסען געוואָרען א בעקאנטשאפט, וועלכע איז מיט דער צייט פערוואנדעלט געווארען אין א מאדערנעם ראמאן מיט בענקעניש און געהיימע „ראנדקעס“, פונקט ווי ביי די יונגע....

צוליב עפעס שטערונגען זענען די „ראנדקעס“ פלוצלונג איבערגעריסען געווארען. די אלטיטשקע ז. האט בעשלאסען פאר יעדען פרייז זעהן צו בעגייען די „ראנדקעס“ מיט איהר בעקאנטען ב. צו דעם צוועק איז זי פאריגען ראנערשטאג אין אוונער אריינגעגאנגען צו א שכן און געבעטען א יונגעלע, ער זאל געהן ארויסרופען דעם.... נאך וועלכען איהר הארץ האט זיך אזוי שטארק פערבענקט.

ס׳זענען אבער דא אויף דער וועלט א סך נישט פערגינער... וועלכע האבען טאקע צו וויסען געגעבען, וואו מען הארף וועגען דער פארשטעהענדער „ראנדקע“.

אנשטאט צו בעגעגענען איהר „געליבטען“, האט די אלטיטשקע בעגעגענט די פרוי פון איהר בעקאנטען מיט א גראבען שטעקען, וועלכע האט זיך פערמאסטען צו מכבד זיין איהר קאנקורענטין...

ווער ווייס מיט וואס די מלחמה צווישען די ביידע ווייבער וואלט זיך פערענדיגט, ווען נישט דער אנגעלאפענער עולם, וועלכער האט זיך אריינגעמישט און צוגענומען די תכסיסי מלחמה.

דערווייל איז דער ראמאן צושטערט געווארען, נאר די שכנים פון קאלעיאווע גאס האבען גענוג צו דערצעהלען וועגען די „צובראכענע הערצער“ און נאך ביים פעסטען גלויבען, אז דער ראמאן איז נאך ווייט נישט געענדיגט.

DR. MED.

A. URYSON

אינערליכע קראנקהייטען

צוריקגעקעהרט.

נעהמט אן פון 3 ביז 5 נאכמיטאג.

Konstantynowska 20, telef. 35-85.

דער וועג פון ענטציקונג

(ענדע פון דער 3־טע זייט).

אנמערקען אונזער ווייטערען וועג קיין רוסלאנד. דאס וועטער האט נישט אזוי צוגעשפילט, ווי מען האט ערווארטעט. איבער פרייסען איז א נעפעל און לופט-גריבער. און עס פעהלט א שטארקער דרום׳דיגער מיטווינט.

דאס וועט אונז פערהאלטען אביסעל פאר קעניגסבערג, און קיין מאסקווע וועלען מיר קענען אנקומען ערשט שפעט ביינאכט און דארט איבערן אורגאל דארפען מיר זיין גרייט צו אלעם. צוליב דעם פאהרט „צעפעלין“ בעוואפענט מיט ביקסען 3000 פאטראנען און צוויי פולעמיאטען.

•

די דאנציגער איינוואוינער האבען בעלא־גערט אלע גאסען, דעכער און פלעצער און נעה־מען אונז שטורמיש אויף. פונ׳ם אעראדראם הויבט זיך אונז ענטקעגען אויף אן׳אעראפלאן, און עס־קארטירט אונז בעת דעם גאנצען פליה איבער דער טעריטאריע פון דער פריי־שטאט.

ווען „גראף צעפעלין“ בעוויזט זיך איבער דער שטאט, ווערט ער בעגעגענט מיט א קאנצערט פון די פאבריק־און שיף־סירענעס. פון דער אב־סערוואטאריע סיגנאליזירט די דאנציגער רעגירונג: „א גליקליכע רייזע“.

מיר מאכען צוויי קרייזען איבער דאנציג און פליהען ווייטער צו קעניגסבערג.

דארט בעגעגענט אונז שוין אן׳עסקאדריליע פון דריי עראפלאנען.

א ים מיט מענשען פערפלייצט די גאסען, פלעצער, באלקאנען און דעכער פון הייזער.

די שטאט איז, ווי פערגליווערט. יעדער בעוועגונג איז אפגעשטעלט געווארען. עס פלא־טערט נאר בעגריסענדיג ארום מיט טיכלעך, הו־טען און פעהנדליך. מיר פליהען נידעריג און הע־רען די פייערליכע אויסגעשרייען פון דעם עולם. דער ראדיא אויף דעם „צעפעלין“ נעמט אויף די בעגריסונג פון הויפט בירגערמייסטער פון קעניגס־בערג ד״ר לאמעהער, וועלכער בעגריסט אונז אין נאמען פון דער הויפט־שטאט פון מזרח־פרייסען.

אונטער דעם פערוואלקענטען הימעל פליהען מיר איבער טילזיט אין דער ריכטונג צו מעמעל.

פון אלע טילזיטער קלויסטערס בעגלייטען אונז די קלאנגען פון די קירכען־גלעקער.

אכטונג, ציימונגס-פערקויפער!

זונטאג, דעם 25. אויגוסט ד. י., פונקט 7 א זייגער אין אוועגד קומט פאר אין אייגענעם לאקאל, ווסכאדניא 34, די יעהרליכע

גענעראל-פערזאמלונג

מיט פאלגענדער טאג-ארדנונג:
1) ערעפנונג, 2) וואהל פון א פארזיצענדען, 3) טעטיגקייטס-בעריכט, 4) קאסע-בעריכט, 5) וואה־לען פון א נייער פערוואלטונג און רעוו.-קאמיסיע.

מיר בעטען אלע ציימונגס-פערקויפער צו קומען פינקטליך. די פערוואלטונג.

מיט די רעכט פון רעגירונגס-גימנאזיום

8-קלאס. מעדכען-גימנאזיום „WIEDZA“ „וויעדזא“

ווסכאדניא 62, טעל. 38-75.

אנמעלדונגען פון ניי-איינטרעטענדע שילערינס נעמט אן טעגליך דער סעקרעטאריאט פון 10–1 און פון 5–7.

די עקזאמענס וועלען פארקומען אין סעפטעמבער.

B. JUDELEWICZ דירעקטאר 8771

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקה. בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע.

אנדזשעיא 5, טעל. 40-59

נעמט אן פון 8–2 נאכמ. און פון 5–9 אוונט. בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

---

2 POKOJE

w śródmieściu, z używalnością kuchni, poszukiwane. Oferty pod lit. „K" do adm. nin. pisma. 8978

Dr. med.

H.LAJCHTER

צאהן-כירורג

דזיאסלע-, קין-, גימען-, און צונג-קראנקהייטען.

Konstantynowska 9. telefon 49-66 od 1½—5 po poł. 4604

Dr. W. ŁAGUNOWSKI

Specjalista chorób skórnych, wenerycznych i moczopłciowych przeprowadził się na ul. Piotrkowskiej 70 róg Traugutta). Przyjmuje od 8³⁰ do 10³⁰ rano, od 1-ej do 2³⁰ pp., od 6 do 8³⁰ wiecz. w niedziele i święta od 10 do 1-ej.

א נייהעריז

צו סויטערס (וויקאנט-שארקע) ווערט געזוכט. צו מעלדען זיך ביי ח. האמערמעש, פעטריק. 82

א צימער

פאר אן׳אינטעליגענטען מענש צום שלאפען איז צו פערדינגען. — צו ערפאהרען אויף נארוטאוויטשא 25 וואוינונג 17.

השבת אבדה.

ס׳איז מיר פערלוירען גע־ווארען א פארטפעל אויף דער סטאציע זשאביעניעץ מיט פערשידענע דאקומענטען מיט פאטאגראפיעס, וועלכע האבען פאר קיינעם קיין שום ווערט נישט. אבצוגעבענען געגען בעלוינונג צו יעקב סיביר־סקי, ברזשעזינער 32.

דעם „נייעם פאלקסבלאט“ איז צו בעקומען טעגליך פון 7 פריה ביז 11 אוו. ביים ציימונגס-פערקויפער לייביש דזשאלאווסקי 46 זגערזשער 46

Dr. med.

M. Kerszner

קינדער - קראנקהייטען

זשעלאזנא 16

טעל. 51-96

צוריקגעקעהרט

נעמט אן אין דער לעטשניצע בזשעזשינער 11

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען

און דענטיסטישער קאבינעט.

בזשעזשינער 11, טעלעפאן 63-37

אפען פון 9 פריה ביז 7 אוונט.

ד״ר אימיך נאז, האלז, אויערען קר.	4½—3½
ד״ר קערשנער קינדער-קראנקה.	9-11 3-4½
ד״ר שיפמאן אינערליכע קראנקהייטען	12—2
ד״ר לוביטש הויט און געשלעכט-קר.	12½—1½
ד״ר שמירנעלד נערוען און גאמיינע קר.	1—2
ד״ר גאלדבלאט אויגען-קראנקה.	12½—1½
ד״ר חיים כירורגישע קראנקהייטען	2—3
ד״ר שמערלאווסקי פרויען-און געבורטס-הילף	4½—3½

פסיכא-טעראפיע, שפראך-שטערונגען ווי שטאמלען א.א.וו. פאקען-שטעכן, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראהל. איינ־שפריצונגען, מאסאזשען, עלעקטריזאציע, אפעראצ. אויף פערלאנג וויזיטען אין שטאט. אין לעבאראטאריום ווערען אונגענומען אלע ארט אנאליזען, אויך פלעגמע און בלוט.

אימפונגען געגען שקארלאטין.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען

א רענטגען-אינסטיטוט.

ד״ר לאזשינסקי סטאמאטאלאג

צאהן-ערצט 1—10 3—6

קינסטליכע ציינער, קראנען, מאסטען א. א. וו.

די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאג

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען

און ערצטליך-דענטיסטישער קאבינעט

זגיערסקא 17 טעל. 33-16.

ד״ר ראקאווסקי נאז האלז, אויערען קר.	10—11 2—3 6—7
ד״ר רושאנער הויט און געשלעכט קר.	10—11 1—2
ד״ר גאלדשטיין- אויגען-קראנקהייטען פאלאק	1—2 7—8
ד״ר יוסטמאן נערוען קראנקהייטען	12—2 חוץ זונ.
ד״ר ראזענצווייג קינדער-קראנקהייטען	10-12 4-5
ד״ר פאפיערני פרויען און געבורטס-הילף	11½-1 5-6
ד״ר קאנטאר כירורגישע-קראנק.	4½-5½ זונ. 1—2
ד״ר ווינבערג אינ. הערץ לונגען	12—1, ½6—½7
ד״ר טופעל רענטגען	12—2, 4—6
א. גראדזענטשיק צאהן-ערצט	3—7
נ. ראזעס צאהן-ערצט	8—2

צאהן-טעגדעהאנדלונג, בעלייכטונגען, קראנען, מאסטען א.א.וו.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען

א רענטגען-אינסטיטוט

הייבלונג פון הויט קראנקהייטען פון קאפ (פארך) מיט רענטגענשטראלען, פאר בעשטראלונג און דורכלייכטונג, קווארץ-לאמפע, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, אלע מעגליכע אנאליזען. א קורס פאר שטאמלער.

אימפונגען געגען שארלאך (שקארלאטין) פון 4—5 נאכמ.

די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג

וויזיט אין דער שטאט.

ערצט.-קאסמעטיש. קאבינעט

פרל. מארקוס נעהמט אן פון 5–7 אוונט

א קאראקולענעם דאמען-פאלטען

פערקויף איך געלעגענ־הייטליך באלד. האטעל „מאנאפאל“, זשוואד־זקא 7, צימ׳ 21. 8978

Dr. med.

L. Pikielny

אוראלאג

ספעציעל ארצט פאר נירן בלאזן-און הארן - קראנק.

NAWROT 8

tel. 19-90

עמפפאנגט פון 4–7 אוו. נעמט אויך אן אין דער לעטשניצע „Zdrowie" נאוואמיעסקא 3 פון 12½ ביז 2 זייגער נאכמ.

Dr. med.

W. EYCHNER

גינעקאלאג-אקושער

זגערזשער 11.

טעל 34-72

נעמט אן פון 6–8 אוונד.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

פאר פאר וועגערישע הויט-קראנקה. און מענער-שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסולטאציע מיט ספעציאליסטען פון אורא־לאגישע און נערוען-קראנקהייטען. קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט קאסמעטיק.

— טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוונד. —

פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 8 נאכמ. נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען

זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.

— בעזונדערער ווארטע-צימער פאר פרויען. —

וויזיט 3 זל.

וויכטיג פאר לעטניקעס

PALMA-PATENT

אנשטאט זיך צו בארגען א בעט אויף אבנוץ-געלד קויפט בעסער פאר׳ן זעלבען געלד

אן׳עכט פאטענטירט בעט מיט א מאטראץ PALMA-PATENT

וואס איז פערזעהען מיט דער שוץ-מארק פאר וועלכען מיר גאראנטירען אויף 3 יאהר.

אויסערדעם, בעזיצען מיר שטענדיג אויף לאגער אין א גרויסען אויסוואהל ניקעל-בעטען, אמעריקאנקעס, ניקעל-קינדער-בעטען, קינדער-וויגעלעך, טיש-בעטען, קינדער-בענקעלעך, טעטער-מאס. אויף רעדלעך.

מאטראצען געבעטע, שאטהאווע און קאנאדיסקע **קאזעטקעס** און **טאפטשאנעס**

בעמ.: בעטלעך מיט ווענטלעך ווייס און ברוי ... זל., מאלאווע-בעט. 14 זל.

רעיעלע בעהאנדלונג. פאבריקס-פרייז מעליכע רעפעראטורן.

הורם לאדז, פאלנאצנא 24, טעל. 85-31. דעטייל

דער קונסט-פאטאגראפישער אנשטאלט

„PARISIEN“

30 פראנציסקאנסקא 30

נעהמט אן אלערליי אויפנאמען — פון — **מצבות** — אויפ׳ן — בית-החיים

צוגענגליכע פרייזען. סאלידע אויספיהרונג.

די אויפנאהמען ווערען געמאכט מיט ספעציעלע קונסט-אפאראטען

אבאנעמענט-פרייז פאר׳ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו״ט—24 גר. אין דער צייט 8 שפאלטען אין טעקסט—40 „ „ „ „ „ 60— „ „ „ 4 „ נאכ׳ן טעקסט—12 „ „ „ „ „ 18— „ „ „ 8 „ ... דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

אבאנעמענט-פרייז: אין לאדז – 5 זל. א חודש מיט צושטעלען א היים ... א חודש; אין אויסלאנד – 8 זל. פאר׳ן איינהאלט און טערמינען ... די אדמיניסטראציע איז אפען ביינאכט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat" Spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman.

Czcionkami i druk „Najer Folksblat" Piotrkowska 21.